

Cultura Poporului

GAZETA SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI“

DIRECTOR

General de Divizie N. PETALA
COMANDANTUL CORPULUI VI ARMATĂ

ABONAMENTE ANUALE :

pentru cititori 30 Lei
„ autorități 60 Lei
„ întreprinderi financiare 100 Lei

PREȘEDINTELE COMITETULUI SOC. „CULTURA POPORULUI“

V. DUMITRIU
RECTORUL UNIVERSITĂȚII CLUJ

Redacția: Str. Dorobanților 11

Secretar de Redacție: **VASILE D. CHIRU** (Telefon No. 15—74)

Administrația: Str. Dorobanților 11

Unire și unificare

Sfârșiam articolul cu același nume din No. 4 al ziarului cu reflecția că „făcută unirea, ne găsim în fața unui nou program de lucru, a unui nou ideal de viață, acela al „unificării.“

În vorbirea obișnuită prin cuvântul „unificare“ se înțelege a face ca două sau mai multe lucruri să se apropie, să samene unul cu altul și să formeze unul și același tot.

În chestiunea care ne interesează, aceea a unificării provinciilor eliberate cu patria-mamă, înțelesul general al noțiunii de unificare este tot același: a face ca toate elementele realității la România-veche să se apropie, să se unească pe cât se poate aceeași fizionomie, să se strângă din ce în ce mai puternic una către alta, nu numai prin alipirea materială a teritoriilor, ci și prin alipirea sufletelor celor cari locuiesc pe aceste teritorii, ajungând să formeze un singur corp și un singur suflet.

Dacă în domeniul pur material, unificarea a două sau mai multe lucruri se poate prezenta ca o chestiune de toată simplitatea, mai ales, când va fi vorba de a unifica lucruri de același fel, cu aceeași constituție moleculară, nu tot astfel se va întâmpla când vom fi chemați, ca în cazul de față, să rezolvim problema unificării tuturor ținuturilor românești, nu numai în domeniul material, dar mai cu seamă în acel spiritual și moral.

Chestiunea unificării tuturor ținuturilor românești s'a pus, în fața ochilor conducătorilor noștri, curând după înfăptuirea unirii politice. Aproape unanimitatea acestor conducători, din Țara veche ca și din ținuturile desrobite, au simțit numai decât, că unirea politică constituia numai o primă etapă în înfăptuirea visului de unitate națională și că, pentru ca aceasta unitate să fie trainică, trebuia să se păsească cu hotărâre la unificarea legilor și mai ales la unificarea gândirilor și simțirilor noastre, în toate problemele care interesează viitorul nostru ca stat și ca națiune.

Cu toate că, aproape toți cei ce cugetă românește au simțit că clădirea noului stat român era în strânsă legătură cu problema unificării, nu toți, sau, poate, chiar un prea mic număr au înțeles delicatetea și complexitatea problemei ce li stătea în față: de a face un stat național român, din patru provincii despărțite de sute de ani, a căror locuitori români primiseră pecetia unei culturi streine de geniu și sufletul rasei noastre, și a căror locuitori neromâni continuă a avea și astăzi nu numai limbă și credință, dar și idealuri diferite de acele ale neamului nostru.

Din această cauză a necunoașterii lucrurilor din ținuturile eliberate și a insuficienței pregătirii a unora dintre oamenii noștri pentru marile probleme ale vieții unui stat modern, s'a lucrat până acum fără sistem, fără spirit de continuitate, de multe ori fără pricepere, așa încât rezultatele obținute nu sunt dintre cele mai îmbucurătoare.

Dacă complexitatea și greutatea acestei probleme delicate ar fi ajuns ea singură să întrecă puterile multora dintre oameni noștri conducători, cu un cuvânt mai mult aceasta s'a putut întâmpla, când conducătorii au fost nevoiți a-și cheltui cea mai mare parte a timpului și energiei în lupte și frământări de partid, spre a rezista, pe deoparte, asalturilor pe care potrivnicii politici le făceau puterii și spre a învinge, în chestiunea unificării și consolidării statului, pe lângă greutățile firești, și pe acele pe care unii dintre acești potrivnici politici li puneau în cale,

Este timpul să ne oprim de pe drumul greșit pe care am apucat-o! Să ne pătrundem de înțelesul adânc al cuvintelor Suveranilor noștri, Cări, cu accente puternice

și înduioșătoare, ne-au chemat, în repetate rânduri, la datorie, și să răspundem chemării Lor de a ne uni în pace, după cum am fost uniți în luptă, și de a clădi în loc de a dărma.

Cei mai buni să treacă la cârmă! Toți la olaltă și încă nu ar fi prea mulți!!

Să înceteze ambițiunile deșarte și luptele de întâietate ca să poată ajungă la cârmă cei mai vrednici și mai bine pregătiți, fără a ne uita nici la partidul căruia aparțin, nici la ținutul în care sunt născuți.

Să ne dăm seama că de la chipul cum vom ști să așezăm astăzi pietrele de la temelia noului stat român, va depinde trăinicia întregului edificiu!

Să ne gândim la fiecare moment că, avem datorie sfântă față de noi înșine și mai ales față de morții noștri, să clădim casa cea nouă în așa condițiuni încât ea să trăiască în vecii vecilor, și într'insă să poată conviețui într'un spirit larg și general de dreptate și frățietate, simțindu-se deopotrivă de fericiți de a fi cetățenii României-Mari, nu numai Români, ci și toți concetățenii noștri, de orice neam ar fi ei, și a căror limbă, cultură și tradiție vor trebui lăsate să se desvolte fără piedecă.

Pătrunși de aceste necesități imperioase, trebuie să facem ca opera unificării să apară nu ca o siluire, pe care puterea centrală o exercită asupra ținuturilor desrobite, ci ca o acțiune necesară cerută și dorită de sufletul tuturor concetățenilor noștri. Și, pentru ca aceasta să se întâmple, ea trebuie să fie încredințată nu numai celor mai buni dintre noi, din punctul de vedere al pregătirii și capacității, ci și celor mai aleși, din punctul de vedere al largimei ori fondului lor de gândire și a mărinimiei și generozității sufletului lor.

General de Divizie **N. Petala**

Undeți-au fost apostolii Românie mare?

Dacă poporul nostru, a păstrat virtuțile strămoșești, credința și cuvântul, aceasta se datorează învățătorilor și preoților noștri.

Învățătorii pătrunși de înalta lor chemare, nu au precupețit nici odată situațiunea lor, sau mulțumit cu lefurile cele mici, ce le putea plăti țara, sau izolat în satele noastre depărtate, trăind cum a dat Dumnezeu, fiind insufleteți numai de apostolatul lor, de datoria către neam și țară.

Au înțeles prea bine comoara ce li se încredinșaseră, copiii ce formează cel mai de preț material al unui neam, copiii ce prin naștere, moșteniseră în sânge sufletul mare și puterea de viață a poporului Românesc, dar cari, numai prin școală au putut păstra și pune în valoare aceste calități.

În primii ani ai copilării când tinerele vârstare ale neamului nu dobândiseră dela părinții lor decât graiul nostru, atunci când mîntea lor nu era formată și luminișă din suflurile lor pălpaia încetșor, de nu erau învățătorii să călăuzească pașii sovaelnici, ai copiilor, să desvolte mîntea și să involbureze flacăra sufletelor tinere, acest material de preț nu ar fi

putut da marile generații Românești înscrise cu litere de aur în istoria neamului, acele generații înscrise în cartea gloriei întregii omeniri. Valoarea unui popor, progresul unui neam, cultura cuminiența, vitejia, puterea de muncă și traiul cinstit al unei țări, sânt operele neminite ale învățătorilor acelor țări, operele apostolilor, pustnicilor culturai, neștiuți de nimeni ce în taină și în toate colțurile țării, ca niște meșteri făurari minunații au înfăptuit minunea.

Progresul popoarelor se măsoară cu valoarea învățătorilor lor.

În țara noastră, unde învățătorii au luptat cu mari greutăți în trecut, acești apostoli ai neamului au înțeles apostolatul lor.

Bruințele din ultimul timp, progresul următor făcut de neamul nostru în câteva decenii de când am scuturat jugul robiei turcești precum și întreg cuvântul cu care soldatul Român a desrobii provinciile subjugate, ca și țaria de suflet a celor subjuogați ce au crezut în Dumnezeu și și-au trăit curate sufletele pentru marea zi a înfrățirii; România mare deci, s'a țesut încetșor pe toate plaiurile noastre, cu ani de zile în

urmă de minunații noștri învățătorii în cămăruțele scunde ale școalelor primare.

Biserica noastră prin preoții a păstrat, spornind cu nădejdea în Dumnezeu, opera împlinită de școală. Ea Biserica, a însuflețit credința mântuitoare, a ferit sufletul poporului de ispită, a făcut să crească bucuriile, a mângaiat durerile, a stat ca un reazim nelintit sufletului neamului nostru.

Preoții noștri, risipiți și ei în toate colțurile țării, purtând și ei același greu al vieții ca și învățătorii, au păstrat făcând să sporască virtuțile neamului nostru, strujite spre bine în școală.

Armata noastră națională a desăvârșit opera școalei și a bisericeii; cu materialul eșit din mîna de meșter a dascălului și a preotului, a încheiat împlinirea înfrățirii definitive a întregului nostru neam.

Cu realizarea idealului nostru național, cu statornicirea granițelor acolo unde le-a așezat Dorobanțul nostru, opera nu este sfârșită.

După cum școala, dacă nu sporea virtuțile înascute în copiii noștri, dacă biserica nu păstra și nu înmulțea spornicla școalei, și armata nu știa folosi și călăuzi tot ceea ce împlinise școala și biserica, nu am fi unde sântem, tot așa acum, când ajunși unde am ajuns nu vom munci numai cu puterile însușite să statornicim opera înfăptuită, și învățătorii preoții și armata nu vor continua cu același spor munca lor de apostoli, ceea ce au făcut generațiile noastre trecute, ceea ce s'a ridicat din jertfa sângelui Românesc vărsat, catedrala Românișmului întreg, înălțată cu chelțulala sufletelor morților noștri, s'ar nărui și ar fi o crimă din partene să o lasăm să se prăvălească.

Învățătorii la postul lor, Preoții la bisericile lor. Armata la înalta ei chemare.

Bucuria vremilor să nu ne întenece.

Să nu gândim la răsplată, să nu socotim că datoria noastră s'a împlinit și nu mai avem ce face.

După marele războiu, astăzi când rănile nu s'au vindecat, când flamura doliului flutură în toate statele, când patimile omenești clocotesc, când dușmăniile mocnesc și când prefaceri sociale adânci se petrec sub ochii noștri, marea noastră datorie e să fim cu toții la posturile noastre.

Să nu ne mintă arșița Soarelui; în depărtare tumă și norii se grămădesc.

O viață nouă se așează și în țara noastră. Datoria noastră a învățătorilor, a preoților și a Armatei e să priveghem la așezarea ei, nu să ne amestecăm în ea. Amestecându-ne, ne vor fura patimile mărunte, ne vor cuceri ambițiunile deșarte, ne va minși deșertăciunea unui trai mai bun.

Și ne vom părăsi calea noastră de sfânt apostolat, lăsând popo-

și fără reazămul sulțotesc, să-
clatine vânturile dușmănoase.

Invățătorii, preoții și militarii
nu trebuie să ia parte la viața
politică a țării.

În viața politică, sunt taberi,
zamenii se împart în credințe —
te desigur pomese din gând cur-
zat spre fericirea țării, — dus-
măniile se aprind, și în focul lor
sunt țării toți pătașii credințelor
deosebite. Rătăciți și noi în ace-
ste tabere, noi slujitorii aceleiași
ideal, aceleiași credințe, aceleiași
legi, în fața poporului, vom mai
avea tăria să fim tot înfrățiți, nu-
vom țără și pe el după noi în
lupta politică și nu vom zăminti
din adânc încrederea ce ne-o pă-
stra curată?

Nu se va întreba el nedeschis,

pe cine să mai asculte, pe preotul
Răducanu ce este alb, ori pe preotul
Ștefan de la aceeași biserică,
ce este roșu?

Părinții copiilor din școală, să
urmeze de dascalul Turcan ce luptă
cu galbenii, ori pe Manolache ce
sa înseris la tricolori?

Nu, Biserica, Școala și Armata,
fac cu desăvârșire parte din patri-
moniul național, ele trebuie pă-
strate numai pentru neam.

Invățătorii, Preoții și Militarii nu
trebuie să aibe credințe politice,
singura credință a lor trebuie să
fie sfântul lor apostolat, spre a nu
nu ne pună generațiile viitoare,
Întrebarea:

Unde și-au fost Apostolii Ro-
mânie Mare?

V. Chiru.

ILEANA

Când gearnele au trimbițat,
Oștirile, de-au adunat
La bălăie;
Zăsându-și plugul în ogor,
Porni, cuprins de-al țării dor
Și Radu Lie.

Pe pragul casei lui din sat
Și-a Ileana-un sărutat

„Noapte bună.”
Soar — strins îmbrățișat în prag —
Rază-i lumina cu drag
Și blonda lună.

Trecu o zi, trecură trei
Și Ileana'n mijloc de femei
Și-și găla locul;
Când într-o zi spuse-un câprar
Că-i luptă mare la hotar...
Și-n teția focul.

Ileanii nu i-a mai fost dat
Vest-o veste, dela cel plecat,
Și calce pragul.
Și ea 'ntr-o zi — prînsă de dor —
Porni — punând ușei zăvor
Și-și cate dragul.

Ea, gândul către cel de sus
Și inima către cel dus,
Cătă să 'ndrepte.
— „Eh! lupta-i grea.” gândia me-
reu...
— „Dar poate-l scapă Dumnezeu
Că bun și drept.

Din loc în loc a tot umblat,
Pe unde sângele vărsat
Păcuse vadu;
Cădea, un vînt dac' o sufla;
Dar nici o țire nu afla
Și nici pe Radu.

Lâng'un isvor și-un fag trăsuit
Plăpîndu-i trup căzu sleit
Din temelie.
Și ochii se ținti — pîlînd —
Pe-o cruce de mormînt citînd:
„Lui Radu Lie.”

Al lacrimilor uragan
Ce clocoția de — aproape — un an
Rupse zăgazul.
Și de pe crucea lui, privea
Rece nepăsător, spre ea
„Mihai Viteazul”

De atunci, în fie-care zi,
Din seară până 'n zori de zi,
Sa-și curme rana,
Cu ochii țintă în pămînt
Stă — sentinela — la mormînt
Veghind Ileana.

Târziu, când toamna se sfârșea
Și când înfăi fulgi de nea
Atinge geana,
Un trup de fată o fost găsit
Peste un mormînt, înzăpezit...
Era Ileana.

N. Neamtzu-Ottonel.

Cele 10 porunci ale neamului

PORUNCA I-a. Să nu uiți
că ești copilul nației române
care sute de ani a fost bat-
jocorită, schingiuită și umi-
lită în toate chipurile și pe
toate căile.

Noaptea, dacă te trezești,
să nu uiți că de abia ai scă-
pat de robia crudă milenară
care te-a împiedecat să tră-
ești liber pe pământul ce
acoperea osemintele moșilor
și strămoșilor tăi încă de prin
veacul al V-lea înainte de
Christos.*)

PORUNCA II-a. Să nu te
răzbuni, căci răzburarea
este pornirea sufletelor jos-
nice. Dar să nu simți o ade-
vărată bucurie, să nu ai o
adevărată sărbătoare atîta
vreme cât toți frații nu vor
fi la înălțimea vremii. Să fii
muncitor, cinstit și cuminte.
Cu dispreț să privești pe cei
ce seamănă vînt și să li im-
pedici isprăvile lor distrugă-
toare.

PORUNCA III-a. Crede în
Dumnezeu și propovăduiește
binele. Împiedecă răul unde
îl vei descoperi. Afirmă ade-
vărul și dreptatea și fii pa-
văzu de care să se zdrobească
calomniile și neadevărurile ce-
lor ce nu văd decât roș în-
aintea ochilor, deși trăiesc,
printre noi, ca în sânul lui
Avram.

PORUNCA IV-a. Făgădu-
ială sfîntă să faci că vei
lucra din toate puterile și ci
toate mijloacele pentru întări-
rea și mărirea patriei tale.

Pentru aceasta ești dator:

a) să nancești cu toate pu-

*) Răspuns celor 10 porunci ale comu-
niștilor Unguri.

*) Agatensis.

terile ca să sporești atât avu-
tul tău cât și avutul Statului
român;

b) să fii supus la porunca
legilor și ascultător față de
cei chemați să-ți lumineze
mintea, să-ți conducă sufletul
sau să vegheze la dreapta
executare a legilor;

c) să ai prunci muți, pe
cari să-i crești cu mintea lu-
minată, în cinste, în credință
în Dumnezeu și în dragoste
de țară și de neam.

PORUNCA V-a. Consideră
de dușman pe cei ce hulesc
patria și neamul tău chiar de
și-ar fi frate bun. Pedepsește-l
cu îndepărtarea de la trebile
Statului și înfierează-i purta-
rea prin vorbă și scris, ca
să se ferească frații tăi din-
tr'un neam de cei ce se fac
coadă de topor în mâinile
vrăjmașilor tăi.

PORUNCA VI-a. Jertfește
binele tău personal pentru
cel obștesc. La a ce și-ar folo-
si averile dacă lași să prin-
dă chiag ori rădăcină ideile de
răzvrătire și de distrugere a
ordinii din Stat. Aceasta răs-
turnată, în felul celor ce se
petrec la vecinii noștri, n'ar
mai putea omul, să fie stă-
pân nici pe avutul, nici pe
viața lui.

PORUNCA VII-a. Nu te
potrivi celor ce spun că a
fost mai bine sub vechile stă-
pâniri. Nu uită că chiar de
curgea lapte și miere, tot rob
erai și tot valah barbar și
se zicea, deși erai blînd, su-
pus, răbdător și nobil în du-
rerea ta. Mulțămirea sufletea-
scă de a muri liber într-o
țară liberă prețuiește mai
mult decît un blid de linte
mai mu t.

PORUNCA VIII-a. Nu uită
că vrăjmașul nu vrea să re-
cunoască în față lumii că e
jertfe de viață și cu dureri
nenumerate și-ai căpătat In-
dependentă și Unirea cu
Mare. El zice că prin bună
voință Aliaților și s'a dăruit
această stăpînire, cu toată
că el știe că idealul unirii
fost semănat în sufletul tău
de către primii voievozi, înce-
pînd cu Mihai Viteazul și
de către dascălii tăi dela
școala din sat până la cea
de pe catedră universitară

PORUNCA IX-a. Incura-
jează virtutea și laudă vred-
nicia. Împiedecă depravarea
și corupțiunea pe care vrăj-
mașii interni și externi o au
drept armă spre a-și îndepli-
ni scopurile lor șoviniste.
Această cale nu este făcînd
dreaptă și cinstită. Când
dezvolți mintea și-ți îmbogă-
tești inima cu sentimente alese
chiar de ești rob, ai în mîni
cheia închisorii tale.

PORUNCA X-a. Jertfește
chiar, din ce nu-ți este di-
prisos pentru întărirea pa-
triei. Să ai milă și îndurare
și pentru cei ce știi că ești
în rătăcire și care te urăște.
Ura sălbatecă și păgână și
cauți să o topești în bună
tatea-ți nesfârșită, care s'
curgă ca o apă răcoritoare
și alinătoare a tuturor rănilor
din sufletele celor de alți
neamuri, otrăvite de ideile șo-
viniste. Și acum, cu D-ze
înainte, frați Români! Să m
încălzim la soarele învățăturii
și să fim mai creștini decît
toți creștinii!

Sora din Abrud.

DE LA NOI

— de Ion Vlădoiu. —

S'a înapoiat, într-o dimineață
scaldată de soare, și, străbătînd
hoișă orașului, s'a oprit tocmai în
fundul mahalalei.

George era unul din cei mai
chipeși și mai isteți mecanici. În-
alt, cu părul negru și cu ochii vii,
cu vorba hotărîtă și limpede, cu
pasul sigur, el trezea în sufletele
vecinilor de prin curțile alăturate
multe doruri. Plecat în războiu,
cu dragoste de moșie și cu ne-
mîntită nădejde în sfârșitul bun
al năzuințelor neamului, soarta l'a
lăsat prin meșteguri necunoscuți,
până s'a pomenit într'un finit de
peste Nistru, în împărăția întune-
ricului și a răsmeriții. Cunoscuse
George câte ceva, cetise cărți,
vorbea adesea cu oamenii de is-
pravă și a multe știuturi, își dă-
dea, într'un cuvînt, seama de
cele ce îl împrejmuiă.

Locuie în orașul stăpînit de
mintea doi ani.

Suferise și foamea și frigul,
dar, stîncă falnică sub loviturile
valurilor — nu cădea. A isbutit
să fugă și azi iată-l înapoi, pe
pământul visat, pe care l-a sâr-
-

tat cu ochii umezi, în clipa când
l-a simțit sub călcău.

George are ca prieten apropiat
pe Stan Crețu, un proaspăt oră-
șean, cu capul plin de chemări
ciudate. Fusese la o fabrică, acolo
cunoscuse pe mulți și, într-o bună
zi, fu chemat la un „stat.” Era
vorba de cerut o sporire de leafă.
Stan Crețu să minună foarte de
cuvîntările auzite și pentru că to-
varășii săi nu-l slăbeau, purcese
a-l urma, și încetul cu încetul le
prinse graiul, vorba ca ei, se
ridica împotriva țării, nu credea
în Dumnezeu, spunea rătos că
armata e o nenorocire și visa
„rășcoala” pe care nu se șfia s'o
vestească ori-cui și ori-cînd.

Stan Crețu fu privit de to i ca
un rău. Ce puțin îl sinchisea, însă,
„părerea lumii” și nu înceta să
propovăduiască mai departe cu-
vîntul răzvrătirii. Când află că
George s'a înapoiat din țara bol-
șevică, mare îi fu bucuria. Căt
de mult ar fi voit să plece și
dănsul acolo!

— Ascultă, dragă George, nu
e așa că poporul stăpînește fa-

abricile, în Rusia? — I-a întrebat
cu nestăpînită mulțumire în glas.

— Ba! — îi răspunse George
— fabricile sunt tot ale stăpînitorilor.

Stan crezu că n'auzise bine.

— Cum? Tot ale stăpînitorilor?

— Păi da! Să vezi. Când îm-
părătul a fost coborît de pe tron,
s'au nădădădit un fel de conducători
însărcinați cu treburile țării. Aștia
au pus mîna și pe fabrici, unde
sunt oameni de ai lor și unde se
lucrează ca înainte și tot atît de
trudnic.

— Dar folosul muncii cine îl ia?

— Stăpînitorii, de bună seamă.

Cei care conduc fabricile.

— Și cît timp lucrează, pe zi,
oamenii?

— Mai mult că înainte: câte
zece, douăsprezece ceasuri pe zi!

— Inalteea 's bine plătiți?

— Cu banii pe care îi iau abia
de-și pot ține sufletul. Mîncare
nu-i haine și ciubote nu's, lemne
nu's...

— Dar „conducătorii”?

— Ei au! Și mîncare, și haine,
și lemne. Că, vezi bine, aștia au
înlocuit pe stăpînii de odinioară.

— Dar, fără îndoială, că mun-
citorul e slobod...

— Slobod? — îi taie vorba
George. — Slobod? Dacă un
muncitor găsește că e rău plătit
sau cere un tain mai mare, e îm-
pușcat pe loc. Câte omoruri d'astea
n'am văzut cu ochii mei! Și apoi
temnițele, și bătăile și înfomete-
rea, — doamne!

— Păi bine, dragă George, nu
sunt toți deopotrivă acolo?

George nu-și putu ascunde răsul.

— Deopotrivă! Se cunoaște, Sta-
ne, că privești lucrurile de de-
parte și că și-ți capul încurcat cu
năzbății. Cine are bani, trăește
bine, — cine nu, moare de foame.

Nu mai că s'au întors lucrurile:
ești, din pușcăriie, bețivii, ticăloșii
au pus stăpînire pe bogățiile
gospodarilor de ieri, i-au jefuit și
astăzi huzuresc în clădiri mîndre,
beau vinuri tari și fac, după pofa
inimii, toate uriciunile.

— Dar poporul ce spune? Că
doar poporul a făcut revoluția
în folosul lui?

— Poporul nu poate vorbi. El
e finit sub călcău. Cine crăcne-
ște e ucis pe dată și atît de mare
e groaza că nimeni nu se încu-
metă să ridice glasul.

— Dar cum, mai George, a-
colo e stăpînire?

— Stăpînire, da, cu toate pu-
terile și cu toate foasele!

— Ba da! Dar — toate — în
slujba stăpînirii, iar ai de scriu
almintea sunt băgați în închi-
sori, judecați și osândiți, fie la
moarte, fie la muncă silnică!

— Dar țărani nu au pămînt?

— Nu! Ei au fost amăgiți. Li
s'a dat câte ceva, dar suferă azi
mai mult ca înainte și n'au pu-
tința să facă un pas după voia
lor. Moșile sunt tot în mâinile
stăpînirii.

— Arinară e?

— Și încă multă, măi Stane,
drăcească... Se bate, se ceartă
și se hotărăște fără multă vorbă

— Sunt și grăde?

— Ba bine că nu!

Stan rămase puțin pe gânduri.
Era frământat.

— Păi atunci nu s'a schimbat
nimic acolo?

— Ba s'a schimbat, — dar în
rău, numai în rău! Muncitorii su-
feră, țărani suferă, poporul tău
jește după pâine și un vestmînt
mai bun și tremură în fiecare zi
de spaima morții care stăpînește
întreg întinsul împărăției.

Stan deveni și mai gînditor.

— Frate, — spuse el în cele
din urmă, — frate, atunci e mă-
rău acolo!

— Da! Ca dela cer până la
pămînt!

— Ce e de făcut atunci?

— Șă ne iubim țara, neamul
și să urmăm învățăturile bune

Fără Dumnezeu, fără orînduire
limșite și bine închiegate, nu se
face nimic temeinic. De ce să
mîrgem către prăpastie?

Stan tacu. Clătina din cap în
semn de pricispe. S'au despărțit
prieteneste. Din ziua ceea, —

noi — Stan nu mai e răzvrătit
fără rost ci omul cu scaun la cap
care își vede de treabă, lucrînd
stăruitor, și dînd pildă de cinste
de înțelepciune și dragoste de țară

Ion Vlădoiu

Chișinău, Mai 1921.

EVANGHELIA NOĂSTRĂ

Frumusețea României

Noi trebuie să ne iubim țara, pentru că dragostea de patrie este o lege a lui Dumnezeu, dată nouă oamenilor pe acest pământ. Și așa fiind, urmează că oricum ar fi această țară noi trebuie să o iubim. Dar cum Dumnezeu ne-a așezat într'unul din cele mai frumoase locuri din lume, în cât noi românii trebuie să iubim România și pentru frumusețea ei. — Și așa este.

Minunata noastră țară a avut și are o putere mare nu numai asupra noastră, a Românilor de baștină, ci și asupra străinilor cari vin la noi. După cum se știe, M. L. Regele și Regina au venit din alte părți în România, fiind chemați de necazurile noastre ca să ne ajute, atunci când nu eram ca acum uniți ci un neam necăjit. Dar Ei s'au îndrăgostit atât de mult de țara noastră, că acum ei sunt cei mai mari Români. M. S. Regele a fost acela care, după război, a spus cel dintâi ca să se dea pământ la țaran. Iar M. S. Regina scrie cu multă căldură despre România zicându-i „Țara mea”. Și atâta grije și dor are Ea de binele neamului nostru, în cât simte la fel cu noi și scrie cu noi la „Cultura Poporului”, îndemnându-ne să ne unim și spunându-ne că dacă în război am fost cu toții frați, n'am

putea oare să fim tot frați și în vreme de pace. După sfârșitul luptei, n'am putea oare să punem umăr la umăr, precum am făcut atunci, pentru a clădi în loc de a dărâma România Mare? Da, căci trebuie să fim vrednici de aceia cari și-au dat viața pentru România. Da, pentru că nu trebuie să le pângărim mormintele prin certurile și neînțelegerile noastre, prin urile noastre, prin pizmele noastre, prin nesfârșitele noastre vrăjmășii.

Atâta este de mândră țara noastră, că face un păcat acela care locuind în ea și bucurându-se de minunățiile ei, nu o iubește. Dar atâta este de frumoasă țara noastră că în ea sufletul nu poate să nu se înalțe spre Dumnezeu. Și așa se face că Românii își iubesc atât de mult patria, în cât pentru ei biserica și România sunt una și aceeași ființă. Românii își iubesc patria pentru că ei cred în Dumnezeu, și ei cred în Dumnezeu pentru că ei își iubesc patria. Religia Românilor este națională și naționalismul este religios. Și prin această împreunare răsare ca o mândră floare din frumusețea țării românești.

Marin Ștefănescu.

In Capela eroilor . . .

Moartea eroică a sublocotentului-aviator Vasile Boțescu

Aviatorii români au speriat lumea de aici cu sborurile lor îndrăznețe, și cu multele probe și mai îndrăznețe încă, la cari nici nu cuteza lumea să privească.

S'a întâmplat însă în zilele trecute, că ofițerul Vasile Boțescu a plătit cu viața sa un sbor îndrăzneț, pe o vreme când se pregătea furtună în văzduh. N'a fost din vina lui, ci din aceea a unei aripi, ce s'a rupt chiar în o vreme când aeroplanul era la o înălțime mare. Aviatorul vedea că e pierdut, dar a mai avut atâta putere, să îndrepte mașina spre arborii din preajma clincelor, în nădejdea că s'ar mai putea opri în ei. Lumea observase căderea falnicului vultur român, alergând de pe toate stratele înspre locul, unde viteazul avea să plătească cu chiar viața lui, împlinirea datoriei, până în sfârșit.

Gazetele noastre l'au deplâns, chiar și cele străine — fie spusă aceasta spre lauda lor — au înțeles să scrie rânduri pline de admirație pentru îndrăznețul vultur, care s'a ridicat și mai sus, chiar căzând jertfă în lupta cu văzduhul năprasnic.

Și în capela eroilor a fost un adevărat pelerinaj. Martirul sborător, cu fața întoarsă spre altar, avea un zimbet încremenit în colțul buzelor rănite, și o înfățișare mândră, ca aceea a unui viteaz, care a trecut pragul vieții, fără să-și plece capul.

Coroane se înșirau lângă sicriul deschis, și o ploaie de flori acoperea, cu glăgioșie par'că, trupul adormit al celui mort.

Oamenii se strecurau tăcuți. Un ofițer dela aviație, cu buzele strânse, cu ochii plini de lacrimi, veghea la capul îndrăznețului camarad.

Lângă ușa capelei era o cruce alcătuită din helicele aeroplanului, cu fotografia celui mort, și cu alte fotografii, înfățișând prăbușirea lui din văzduh.

În curtea cazarmii aeroplanul, cu rotilele stricate, era învăluit în trecoțor.

Inmormântarea a fost înălțătoare. Mortul, în loc de a se coborî în groapă, părea că se ridică, și mai mult încă, în slava cerului.

Mii și mii de oameni s'au postat dealungul drumului către gară, în așteptarea cortegiului mortuar.

Sicriul a fost așezat pe aeroplanul celui mort, acoperit de coroane și jerbe de flori, și lumea aleasă ce l'a petrecut, în frunte cu autoritățile militare și civile, abia putea răsbate prin marea de public, ce se îngrămădia din toate părțile.

Camarazii lui sborători și-au făcut datoria cu vâri, arătându-se vrednici de amintirea celui ce plecă.

Patru aeroplane rotiau în văzduh, cu rotiri falnice, cu sboruri înalte sau coborâte până deasupra coperișurilor, cu figuri și rostogoliri mai mult ca îndrăznețe, voind a-i spune camaradului mort:

— Tu ai murit, dar vitejia ta e un nou îndemn pentru a duce mai departe steagul fălăit de tine cu atâta mândrie. Tu ai înfuntat moartea. O înfruntăm și noi. Căci mai presus de această viață ticăloasă e Patria, pentru care ne dăm cu plăcere viața, în orice clipă!

Al. Ciura.

VIPERILE

Viperile le vei găsi în toate locurile, la sate ca și în orașe. Trăiesc în apropierea noastră, adesea chiar în mijlocul nostru pentru că în timp ce le încăzim, ele să muște pe cei mai slabi dintre noi, introducând pe nesimțite picătura, cu picătura veninul lor, în sufletele fraților noștri încrezători și fără experiență.

Le privește mai ales aerul din fabrici, gări, ateliere, căci acolo nimeni nu le împiedecă să se târască din colț în colț și să imprăștie veninul lor.

Cum mușcătura lor nu este de îndată ucigătoare. ba chiar trece adesea neobservată, după cum neobservate continuă a trăi și viperile în mijlocul nostru, veninul introdus pe nesimțite în sufletele fraților noștri, își face efectul pe zi ce trece, căci otrava primită e transmisă cu multă ușurință, adesea în mod nebagat în seamă, în alte suflete tot slabe și nepregătite.

Viperile în țara noastră întregită și mărită cu atâtea sacrificii, sunt aceia cari, trăind din rolul pământului românesc, sunt uneltele dușmanilor ce ne înconjoară și țintesc a ne slabi și dezbină pentru a readuce apoi vechea stare de lucru.

Luăți seama, iubii Români, și ferii-vă de toate aceste ființe, vătămătoare. Căci, viperile sunt aceia, cari prin intrigi seamănă vrajba între frați și defăimează autoritățile și conducătorii noștri, făcându-i răspunzători de greutățile vieții de azi.

Viperile sunt aceia cari speculează credința unei secte religioase, propovăduind credincioșilor de a fugi dela datoria de ostaș;

Viperile sunt aceia cari prin tot felul de instigațiuni propovăduiesc ura de clasă, ridicarea maselor lucrătoare contra conducătorilor, îndemnându-i la greve cu scopul de a naște turburări țării, fiind astfel la distrugerea organizației noastre de s'at.

Ferii-vă, zic, căci viperile sunt și cei care răspândesc svonuri de natură fantastică, băgând sufletul cetățenilor neîncrederea în trânicia țării întregite și teama că iarăși vor reveni vremurile de tristă amintire.

Și'n timp ce cu acest venin încearcă să otrăvească sufletele Românilor încrezători și slabi de înger, conducătorii acestor viperile organizează în ascuns, comploturi chiar pe pământul țării noastre și pun bazele unei întregi urzeli de luptă și de distrugere sperând ca în momentul când mulțimea Românilor ar fi prea slăbiți de otrava primită să dea lovitură și să readucă curând stăpânirea străină.

Visuri irealizabile ale dușmanilor noștri! Speranțe născute în creeri de bolnavi!

Insă adevărul este și rămâne acesta: Dușmanii noștri nesupărați și nedemascați de nimeni, lucrează sub ochii noștri contra intereselor țării noastre, plătind cu sume fabuloase misionari, cari mișună prin tot locul cu rolul viperelor sus amintite.

Pentru această mă îndrept către voi, Români buni și patrioți și vă spun: Gândiți-vă la suferințele strămoșilor noștri la sacrificiile făcute de toți fiii României de azi, care au dat mână cu mână să-și vadă visul împlinit, și priviți cu bagare de seamă în jurul vostru, demascați viperile, pentru ca voi cari ați făcut atâtea sacrificii și continuați a munci la clădirea României întregite, să aveți mulțumirea de a nu fi lăsați vipera să se apropie de fraștele mai slab, ca să-l învenineze sufletul său curat!

Ion Petrescu.

Jertfele Aerului

O pasere măiastră, s'a desprins de pe cerul albastru al Clujului, pentru că să cadă, într'o serină zi de primăvară, pe pământul, de asupra căruia năzuisse să zboare, vechiul biruitoare.

Fu scris ca numele încă a unui viteaz, să se adauge la șirul „Jertfelor Aerului”, de astădată în liniștea binefăcătoare a Păcii, și în lupta numai pentru binele omenirii . . .

* * *

Clujul acesta, al tuturor luptelor de ieri, al patimilor, clocotitoare, al urii care ucidea numai de dorul puterii și al asupririi, văzu astfel cum știu ai noștri să moară, pentru binele tuturor . . .

Clujul acesta, sub zidurile căruia, jertfa nu avusese în trecut, alt înțeles, decât acela de a auri strălucirea unei coroane împărătești, putu înțelege azi, rostul mai adânc, mai mare, mai uman, al jertfelor noastre . . .

Clujul, martor mut și nepăsător al tuturor faptelor trecute, al tuturor vijeliilor deslănțuite asupra lui, tresări pentru întâia oară în fața morții dătătoare de viață și creatoare de noi puteri . . .

Clujul, învățat până în timpul din urmă să se gătească și să petreacă la groupă cu alaiul poruncit de mai marș zilei, pe acei dintre ei, care se duceau dintre vii, Clujul care în fața tuturor morților acestora ca și a viilor cari rămăneau după ei, dădea toata pompa și toate cuvântările, toată închinarea ca și toată curiozitatea ce se cerea unor asemeni întâmplări, dădu pentru întâia oară fără să i se ceară și fără poruncă, unui ostas și unul zburător român, sufletul și lacrimile sale.

* * *

Se răsplătia astfel tot dorul de mai bine al aceluia care, fără să se teamă de moarte, o înfruntase de dragul unei Idei. Se aducea singurul omagiu ce se putea aduce unei jertfe căzute pe altarul civilizației omenestii, și se făcea prima contopire a tuturor sufletelor, în uitarea vrajmășiiilor de fie care clipă, în fața acestei morți, care se ridica deasupra oamenilor și deasupra pomnirilor lor.

Și în contopirea tuturor acestor suflete era de sigur, înțelegerea adevărată a vieții omenestii și a menirii ei celei mai înalte și nobile, așa cum au visat-o gânditorii mari ai lumii, și așa cum o realizase o moarte de viteaz!

* * *

Războiul care pentru toți ceilalți s'a sfârșit de mult, urmează astfel mai departe, dus de acel ostaș cari nu înțeleg să aibe o clipă de odihnă. „Zburătorii” luptă mai departe, în întrecerea de fiecare clipă cu puterile naturii, în care luptă cad însă atâtea jertfe, pentru ca alții să poată birui.

E greu și săngeros războiul lor, și totuși el este purtat fără frică și fără șovăire, în admirațiunea entuziastă a tuturor, cari înțeleg cum pe cei bravi, durerea îi oșelește în loc de a-i înspăimânta . . .

Și astfel, deasupra Clujului alte paseri măestre, se joacă pe cerul albastru al zilelor de vară; lumea le privește cu aceeași dragoste plină de grijă, cu aceeași mândrie plină de nădejde.

Iar noi, cei cari deslușim, în lumina orbitoare a înălțimei, culorile acelea, care sunt imaginea Patriei, și cari zbor în văzduhul care nu are hotare, ne cuprindem de menirea înaltă pe care o iau în zborul lor isteț, atunci când simbolizează tot zbuciumul întregel acestei Omeniri, în lupta pentru cucerirea tainelor firii . . .

Și atunci abia, înțelegem în toată măreția lor, ceea ce dau, pentru mersul înainte al Lumii Jertfele Aerului!

Cluj 30 Mai 1921.

Vintilă Petala.

3/15 Maiu 1848

(Urmare)

Toți oratorii noștri sunt studenți de clasa a VIII-a gimnazială.

Purtarea junimei studioase la această serbare națională a fost, credem, calificată de a întări speranța bătrânilor în viitorul nașunii române. Căci spiritul și ideile ce se manifestă și susțin la atare ocazii ne pot servi de gaj, cumcă din astfel de tinerețe au să ieșă bărbați bravi și serios devotați patriei și nașunii.

La ora 1 după amiazi junii noștri să intruniră în *Bercul mitropolitan* pentru ași ținea maiatul îndatnat.

II.

Vorbirea rostită de pe piramida din piața Blajului, în fața Catedralei, în presara zilei de 3/15 Maiu 1876, de Basiliu L. Bianu, student în clasa VII. gimnazială:

„Doamne luminează ziua de 3/15 Maiu 1876!”

„Mai curând vor putea smulge soarele de pe firmament, mai curând vor putea muta munții, decât să nimicească sentinela latină fiul Romei eterne străplânt în răsărit!”

Frați români!

Șaptesprezece secol și jumătate trecură decând soarele orientului salutase cu razele încalzitoare pe fiii lui Traian în Dacia.

Șaptesprezece secol și jumătate trecură decând începuse a răsună accentele limbii române în toate anghiturile Daciei.

Șaptesprezece secol și jumătate trecură decând versul de bucurie și fericire să auzia pretutindeni în această patrie numită *Dacia ferice*.

Totul era măreț și sublim.

Românii duceau o viață fericită în această țară, care era una din cele dintâii, cea mai avută de aur și cea mai frumoasă provincie a lumii romane.

Sublime momente fură acele și cum să nu? Când întreg sudul Europei era locuit numai și numai de frați de ai Românilor, din una și aceeași ginte constătătoare din din atâtea fiice surori, dotate cu facultăți splendide, cu virtuți sublime, îndărăptul lor cu tradițiune de glorie, ce le-o invidia lumea întregă, înălțea lor strălucea un viitor nemărginit, ochii lor erau așini spre cel mai frumos cer, împrejurul lor suridea cea mai frumoasă natură, — munți și ape — margini puse de degetul lui Dumnezeu pentru o lume de giganti.

O atare fică a gintei latine era și este: *nașunea română*.

Șaptesprezece secol și jumătate trecură, zic, decând în astă patrie descălăcase fiii lui Traian, în Dacia, spre a forma o nașune mare și cultă în orientul Europei.

Aici, venind, Românii numai decât să puseră la lucru, începură a cultivă agrii cei sălbateci asemenea cultivatorilor lor de mai înainte, începură a-și canaliză țara, o face drumuri și forturi de apărare. Ei erau fericii!

Mai credea cineva că această Dacie nu va dura în etern? Că nașunea română va apune vr'odată? Nu, caci ea era fică gintei latine căreia Joe i-a dat *imperium sine fine*! (domnie fără sfârșit).

Durerea, fericirea străbunilor noștri finu abia doi secol, da abia doi secol finu fericirea Daciei auguste, — când din nord-ostul Europei sună o voce înfiorătoare: *finis Daciae!*

Ici din codrii cei întunecați al Glază-nopții, colea marea Asia, își vărsară vespii ca un potop nimitor; erump ca niște valuri teribile de mare, să ridică ca niște surori grei amenințatori seminții peste

seminții de popoare până aci necunoscute, nimicind cu foc și fier tot ce le stă în cale. Goșii, după ei Hunii, Gepizii, Avarii, Longobarzii și alții.

Toți acei barbari trecură, să perdură, numai Românii rămase, numai pe ei nu l-au putut înfrânge, nici barbarismul atâtor secol, nici fierul inimicilor săi seculari.

Impărăția cea mare a Romanilor, odinicară doamna lumii cunoscute, în care însă virtuțile cele veșcii deveniseră acum fabule mitice, în urmă să cotropi cu totul de către aceste seminții nenumerate de barbari.

Dar nici una din provinciile cele multe ale Imperiului Roman nu luă această răsplată mai înfricoșată ca Dacia lui Traian, nici unii n'au simțit mai cumplit și mai îndelungat, de atunci și până astăzi, ca strănepoșii Daco-Românilor, căci nicicari pe pământ nu fură inundărie atât de mari, suferințele atât de grele și neinterupte ca în aceste țări; acestea țări erau poarta de intrare a barbarilor în Europa, pe aci era drumul cel mare al hoardelor barbare către occident; Romanii Daciei erau obiectul primei furii al acestor hoarde.

Tot ce produse geniul roman mai în doi secol, ce crescuse sudoarea generațiunilor, ce perfecționase experiența; toate monumentele geniului, virtuții, puterile, toate să prefăcură acum în ruine triste, pline de jale, rămânând ca niște martori triști ai măreției celei superbe a străbunilor noștri.

Adversitățile timpurilor, furia barbarilor, isbânda sorții, chiar și mânia Provedinței, păreau conjurate în scopul de a stânge seminția română.

Dar geniul Romanilor nu suferi totuși ca strănepoșii unei ginți atât de măreață să piară de pe fața pământului. Românii nu periră; ei trăiesc și vor trăii... și deși vedem azi cu jale razele plângânde a atâtor momente măletoase ale gloriei false a străbunilor noștri, dar înțința națională, română, parcă îngânând toate adversitățile a șaptesprezece secol și jumătate rămase neatinsă. Și astăzi după atâta amar de vreme, Românii zice cu mândrie: *Eu sunt Român!* Un popor probat ca al nostru poartă în sânul său simburile vieții perpetue: popor fără fine.

„De n'a perit Români — când hoardele barbare Veneau ca și tăcuste prin agrii sămănării, Tâind fără de milă, răpiad fără crutare, Lipsind pe fii de tată și pe surori de frați; Acum când brașu-ți eger în lume-i cunoscut, Tu bravule Române mai crezi că ești perdut!”

(Profetul Andreiu Mureșanu).

După atâta suferință în fine, după căderea Avarilor în secolul VIII, Dacia era liberă, fericită, ca și reînviată. Orizontul ei era azur, pretutindenea să auzea din nou vers de bucurie și fericire, feciorii ei cântau arii de plăcere și de iubire, și cum să nu? Când Românii nu mai erau supuși, nu mai erau sclavi; ei erau independenți cu *Ducii* lor proprii, ei erau iarăși liberi.

Sărmane Române, multe ai suferit până acum, dar gătește-te în acest scurt timp de pace, căci nimite te mai așteaptă! sună suna vocea geniului rău.

Așa a și fost.

De odată orizontul Daciei să întunecă, nori fulgerători îl acoper, o furtună să arată... Ce să fie? să auzea în toate părțile, vaiete peste vaiete, oamenii alergau din loc în loc, neaflându-și nicăieri azil.

O nouă ceată de barbari să sculase din răsărit ca să-și afle o patrie; ei veniră ca un fulger,

prădând totul în drumul lor, omorând și răpiad tot ce era mai scump.

Cine sunt aceia? — nu-i mai amintesc...

Subjugând poporul să așezară aci; Românii încheiară frăție cu ei și trăiră preînțeleși; dar această stare nu ține mult, ei să schimbară, începură a subjugă poporul, a-i răpi averea și a-l asupri cu tot feul de greutăți. Na treca mult până ce veniră și oaspeții Sași.

De aci încolo începe soarta cea fatală a Românilor. Românii deodată să văzu fără avere, fără libertate, asuprit din toate părțile.

Românii ce făcea? Tăcea și suferea, până când, în fine, își perda răbdarea și în anul 1437 luase arma în mână și începu să dea năvală în contra asupritorilor cerând cu toată energia *dreptatei*. Și nici nu să putea atffel, căci starea cea de jale a Românilor din timpul acela să putea vedea din cele spuse de ei: „că s'au apasat cu totul de către nobili și s'au redus la stare de șerbi, ca și cum ar fi niște oameni cumpărați, și că nu-i lasă să treacă la alte moși nici chiar despoziți cu totul de lucrul și averile lor și că le-au răpit toate drepturile și libertățile și că l-au învrednit cu sarcini mei grele decât crucea, care nu le mai pot purta!”

Românii mai răsulară și prin asta dederă ocaziune la o conjurațiune sărbătorească, numită: *„unio trium nationum”* (unirea celor trei neamuri) pentru apărarea comună și stărpirea totală a Românilor. Abia după doi ani de luptă putură câștiga Românii: *libera migratiune!*

Soarta Românilor începu a să mai ușura. Dar unmează un alt period și mai fatal în istoria Românilor. Periodul *independenței Transilvaniei*. Patimile și suferințele Românilor sub Principii independenți în curs de un secol și jumătate sunt mai pe sus de orice închipuire. Românii fură desbrăcați de toate drepturile țării: nașunea și religieuna română sunt numai suferite. Românii sunt silii a să face *calvini*; proșimea este maltrată în modul cel mai tiranic; pentru țaraai nu se făceau alte legi, decât niște articoli care de care mai asupritori.

În astfel de împrejurări triste și pline de suferință era mai pe aci să apună pentru todeauna soarele Românilor, dar Dumnezeu n'a lăsat pe credincioșii lui să piară, nu, căci el este prea îndurător, el și acum trimise pe *apostolul* Românilor cu crucea în frunte și cu spada în mână, pe viteazul și gloria noastră, pe *Mihail-Eroul*, care scăpase intrucâtva pe conaționalii săi de asuprire și pe când era să scape aceștia de despotismul conjurațiunii, atunci soarta părăsi pe viteazul neamului, care trebu să cadă sub spada unui tigră pe câmpia Turzii.

Basiliu L. Bianu student în cl. VIII gimn.

(Va urma.)

GHICITORI

*Ce fiara încornorata
Umblă cu gura căscată
Și numai cu limba rădă
Tot răstoarnă și dărâmă* (Judec)

*Găină pestrifă
La papa pe poliță* (Cartea)

*Ce trece pe apă,
Și nu face valuri?* (Suetiu)

*În pădure născut
În pădure crescut
Acasă când m'au adus
Cercei în urechi mi-au pus* (Tânțog)

Ideia Unirii naționale și înlăptuirea ei

(Urmare)

Cel mai mare tremicar al Moldovei, învățatul pentru acela vreme *Miron Costin* proclamă cu dănoșie, dar și cu mândrie întâia oară în scris, că „Moldovenii, Muntenii și Ardeleanii, toți de un neam suntem, românesc.”

A venit apoi peste Moldova și Muntenia amorțitoarea stăpânire a Greilor din fanar. Se părea, că moedusul curent național și ideea unității vor slăbi sub noul jug al unei mincinoase culturi străine. Acum începe însă rolul Ardeleanilor.

Intrând o parte dintre Românii ardeleni în legatură bisericești cu Papa dela Roma, o pleiadă de tineri pleacă să studieze la Roma teologia catolică și se reintorc în țară cu o comoară de cunoștințe privitoare la istoria neamului nostru, Șincai, Maior, Micu-Claia părăsesc preocupările de ordin teologic și se apasă să ne dea lucrări istorice pentru a arăta temeinic originea strălucită a neamului nostru și unitatea lui din toate punctele de vedere. Ideile lor au produs întâia în cea mai temeinică renaștere națională nu numai în Ardeal, patria lor mai îngustă, ci și în Dacia Inferioasă și mai ales în Moldova. Munca lor a făcut, ca ideea unității să devină nu crez național la întreg neamul românesc. Înlăptuirea acestei idei a băgat groază în asupritorii noștri de veacuri, căci lui Heydendorff, un înak funcționar sas din veacul al 18-lea, îi scapă în memoriile sale mărturisirea, că nobilimea maghiară și conducătorii Sasilor au fost totdeauna înțeleși și convingși despre trebuința de-a ține pe Românii din Transilvania veșnic în întunerecul neștiinței și sub jugul asupririi, căci aceștia constituiesc cea mai mare primejdie pentru durabilitatea exploatații lor și din cauza vecinătății cu cele două țări de acelaș neam din partea de meazăzi și răsărit a Transilvaniei. Căci Românilor din Ardeal le-ar putea veni ideea să se unească cu ei.

În jumătatea dintâia a secolului al 19-lea încolți cu putere ideea Unirii, deocândată în Muntenia și Moldova. La 1830, Unirea își găsi un răsănet puternic în versurile Munteanului Ianku Văcărescu, care ocărăște Milcovul*) pentru despărțirea fraților. Ear Moldovanul V. Alexandri cuprinde în dorința lui de unire *toate* țările românești, adecă nu numai Moldova și Muntenia, ci și Basarabia, Bucovina și Transilvania îndemnând în poezia lui „Deșteptarea României.”

Sculai frați de acelaș nume! Eată timpul de frați! Peste *Molcova* **, peste *Milcov*, peste *Prut*, peste *Carpați*. Aruncați brațele voastre c'o puternică mândrie.

Și de-acum pe veșnicie
Cu toți mâinile vă dați!

Și s'a pornit apoi lupta pentru realizarea unității naționale a celor două principate. În veci vor străluci pe paginile istoriei noastre numele unor bărbați ca *Mihal Cogălniceanu*, Nicolae Bălcescu, Vasile Alexandri, Costache Negri, Ioan Brătianu și alți mulți tovarăși ni lor, cărora li s'au alăturat chiar în domitorii Știrbei și Ghica. Dintre cei dintâii, unii au suferit chiar și temniță și exil pentru ideile lor de unire. Căci lupta a fost grea, având să o poarte și cu dușmanii din înuntru ai Unirii și cu cei din afară.

Înlăuntru nu era tocmai mic numărul boerilor și al ciocoilor, cari fiind unii plășți de Rusia,

Milcovul e râul, care despărțea, prin Focșani, Moldova de Muntenia.

Și pe lângă-și că prin Unire li vor pierde situația câștigată, și împotriviua pe toate cărările, nu ales neciustite, ca să împiedecă a lumările naționale să voteze Unirea. De mare ajutor a fost față de aceștia pentru amonienți „Gazeta Transilvaniei” a lui Gheorghe Barbu din Brașov, în care uniștii din Moldova își puteau publica, neturbururați de cenzurusească dela Iași, ideile lor de unire — o nouă dovadă a unității sufletesti la Românii de pretutindeni.

Pe de altă parte atâta Rusia cât și Austria cu Ungaria vedeau o primejdie mare în aceasta înțale unire a părții celei aproape mai mari din neamul românesc, căreia trebuia să-i urmeze apoi unirea cea mare. Căci fiecare din ele stăpâniau, una Basarabia cealaltă Transilvania și Bucovina pământ rupt din Dacia românească.

Dar nu au isbit nici unii, nici alții dintre dușmanii Unirii, căci uniștii aveau dinatara sprijinul mai ales al Franței, iar înlăuntru sufletul întregului popor era cu ei. Dupăca Moldovenii l-au ales la Iași pe *Alexandru Ioan Cuza* Domn al Moldovei, la 24 Ianuarie 1859, adunarea națională din București l-a ales tot pe *Cuza* Domn al Munteniei. În felul acesta, două din țările românești erau unite și politicește, — înțale pas hotărâtor spre unirea cea mare era făcut.

Răsoind cel mare ne-a adus apoi unitatea completă. La 24 Ianuarie în 1918 se proclamă în Chișinău unirea *Basarabiei* cu țara noastră, la 28 Noiembrie în 1918 la Cernăuți a *Bucovinei* și la 1 Decembrie în 1918, la Alba Iulia, a *Transilvaniei*.

Unitatea națională, care pe lângă ajutorul lui Dumnezeu produsul a sute de mii de jertfe aduse pe altarul ei, în timpul că mai nou mai ales de frați din România veche, cuprinzând pentru viitor atâtea fericire pentru neamul nostru, care se va putea desvolia de acum înainte neturburat pe toate teronurile culturale, ne impune și îndatoriri, dacă vrem să fim, noi și urmașii noștri, vrednici de ea.

Nu trebuie să uităm, că acum mai mult ca oricând trebuie să lucrăm în unire frățească pentru vindecarea ranelor pricinuite de viața noastră din trecut și pentru ridicarea culturală a poporului nostru, ca acesta să fie într'adevăr făcția luminoasă a culturii latine în Orient. Să nu uităm apoi că datorim recunoștință martirilor pentru unitatea noastră și aceasta recunoștință nu o putem dovedi mai bine decât lucrând mereu, ca aceasta unitate câștigată de ei să fie păstrată neatinșă. *Munca* cinșită pentru binele propriu și munca înălțătoară pentru binele patriei și al neamului să ne umple zilele vieții noastre. Să nu uităm, că și noi cei de astăzi și de mâine trebuie să fim încă tot generația jertfei, dar a jertfei de muncă, pentruca furtunile, cari ne mă așteaptă în viitor să găsească ciădirea neamului ca o stâncă, de care să se sfarme orice val.

Cu o astfel de hotărâre la muncă, care se fie totdeauna călăuzită de dragostea către frații Români din întregă România-mare, vom dovedi, că am înțeles marel rost al Unirii neamului nostru și atunci fiecare vom putea zice cu deplină încredere în viitor:

Căci Român sunt în putere
Și Românii în veci nu pierel

Victor Lazar

De se poate vedea de la tărâm și până pe fundul adânc al mărilor și oceanelor *)

de Prof. Dr. I. P. Voitești, de la Universitatea din Cluj

Vasul se oprește și în instrumentele de pesc. It întinse în afară spre a le prinde și văzute cu ajutorul unui aparat maritor se observă că între cele cazute în marea pe lângă unele parti scheletice și bucăți mai voluminoase de animale mai mari provenite din resturile de hrană ale animalelor carnivore plutitoare, marea majoritate a materialului a luat este fin, un fel de măr de nămol, alcătuit din nenumărate căsuțe de ființe microscopice plutitoare, care, după moartea lor, cad ca o ploaie acoperind fundurile regiunilor adânci cu un strat mălos ce se îngroașe neconținut. Iată dar originea străveche a cretei și a o bună parte din piatra de var, formate din astfel de căsuțe, legate și întinse toate la-o-ialta.

Între timp se bagă de samă că o parte din viețuitoarele de pe fundul întunecat se ridică încet, încet în sus spre regiunile superioare, și cum ceasornicele arătau că timpul era pe înserate, vasul le urmărește, ridicându-se și el spre suprafață.

Pe drum convoiul se mărește, ca și lângă diferiți pușori de fel de fel de animale, se adaugă la cortegiul și unii pești ca sardelile și scrumbițele, care ziua se afundă în părțile întunecate ale apei, ieșind numai sara deasupra ca și când lumina zilei le-ar supt.

Pe înserare când vasul ajunsă la plutescă iar deasupra apei. Și înălțându-se de privește ochimii pentru oamenii grupului nostru care după oboseala unei zile atât de interesantă ca rezultate, dar tot atât de obositoare, fiecare trebuind să stea neclintit la post în cabina observator, ies pe punte la aerul răcoritor și proaspăt.

Feeria era din cele mai reușite. Sus un cer înstelat întins de-a-supra pânzei nemărginite de apă, pe când jur împrejurul vasului undele molice ale apei apăreau presărate de nenumărate puncte luminoase, ce-i comunicau o lumină albă-gălbui, când mai puternică când mai slabă, după puterea valurilor ce legăna nenumărate ființe mici luminoase. Mai rar decă ici coa se văd ghirlande luminoase de animale mai mari ori de grupuri de meduze, care se leagăna ca niște lampioane venețiene prin mișcările ușoare ale valurilor, ori grupuri de pete roșu ce trec treptat la violet desemnate pe valuri de acidule coloniale. O dără luminoasă mai puternică rămâne în urma vasului, care în drumul său spre port, spintecând valurile, provoacă prin agitare apei o întarire a puterii de lumină la toate aceste viețări luminoase. Și pe când vasul arunca ancora în port se citea pe fetele tuturor o întrebare: Oare de ce la formele vieții de pe uscat nu se întâlnește aceiași putere de a-și lumina calea de cât la un foarte mic număr de viețări și anume: la unii microbi ai putrezirii, lemnului, prin pădurile bătrâne; la unele ciuperci precum și la licurici într-o anumită parte a corpului; însă la nici una din viețuitoarele din apele dulci?

Prima încercare cu submarinul întrecând toate așteptările se hotărăște pentru a doua zi un drum mai greu, acela de a cunoaște și viața adâncimilor sub 2000 m. punând astfel, țaria construcției vasului la apăsări de apă mai mari de 200 de atmosfere, când se stie că cea mai tare mașină de tren

plesnește dacă puterea aburului trece de 10 atmosfere.

După un lung drum la suprafața oceanului vasul se lasă încet-cârmă profundimile ce nici o ființă omenească vie încă n'a atins.

Temp îndelungat vasul cade încet, trecând treptat de la lumina zilei la întunericul cel mai desăvârșit. Spre a nu speria îndrum viețările, farurile erau stinse, iar în cabinele de observație se întrefinea numai atata lumină cât era necesară pentru citirea aparatelor ce arătau adâncimea și apăsarea apei oceanului pe pereții vasului, apăsare care creștea cu o atmosferă pe fie care zece metri de adâncime.

Aparatele aratau o adâncime de abia 1000 m. când vasul atinge de fund. Și de și farurile erau stinse, ca prin farmec totul se luminează în jur, de o lumină vie ce trece pe neștiute de la roșu la purpuri și violet aprins, ce în valuri, valuri, pune în evidență existența unei păduri întinse de animale, cu corpul subțire înalt și rămuris. După repezițiunea valurilor și a nuanțelor de luminc, se vădea surprinderea neplăcută ce le facuse apariția submarinului în mijlocul acestor animale cu aspect de plante. Printre ele se distingeau unele în formă de pană de struț, cu o lumină verzi ce se ridică în unde de la tulpină spre ramuri, iar printre trunchiurile acestei păduri mișunau nenumărate stele de mare luminate în verde strălucitor, și multe animale asemănătoare cu sepia, cu o diademă de puncte de foc în culori variate care întrece în jocurile de lumină ce răspândește tot ce arta bijuteriei a imaginat până azi.

Iată că una din aeste sepii de un metru lungime se apropie și inspectează mai de aproape vasul. Ochii ei erau mari luminau cu o strălucire de albastru ultramarin, iar pe laturile lor se vedeau două șiraguri de lumină în culoarea mărgăritarelor. Dedesubtul frunții scăpărau lumini roșii ca rubinul ce contrastau cu albul de zăpadă de deasupra frunții, în mijlocul căreia strălucia un punct albastru ca cerul.

Cercetătorii noștri nu-și puteau lua ochii de la această minunăție preveliste, când vasul părăsind această pădure luminoasă se îndreaptă spre adâncimi noi.

Câtă deosebire între forma uscatului continental, ros și scobit de apele-curgătoare cu crește tăioase cu vârful ascuțite, și între spinările rotunjite, cu povarășuri slabe și acoperite cu măr fin, ce se văd pe fundul oceanului acoperit cu ape liniștite.

În întunericul absolut ce domina, de odată se văd lumini orbitoare ca de far îndreptate cu direcția vasului; era un exemplar voinic de tipul sepiei, care simțind apropierea unei prade, un pește de adâncime, îl zăpăcește întâi prin puterea luminei, că să-l apuce apoi mai cu înlesnire.

Între 3 și 5 mii de m. adâncime cercetă de vasul nostru, mai nici o porțiune nu era lipsită de această lumină artificială. Ici pești subțiri și lungi, însemnati pe laturi cu două dungi luminoase, ce se îmbinau în jurul capului, de la care porniau, după voința, două fășii de lumină mai puternice; dincolo cete întregi de raci purtând luptă de spinare-țe câte o tufă de polipi ce le luminau calea pe distante mari; ori raci cari-și luminează singuri calea scoțând câte două fășuri luminoase de oparte și alta a gurii din apropierea ochilor sau chiar direct din ochi, lumini pe care le pot stinge schimbând culoarea după voință

aceaste schimbări erau legate de împrejurări, după cum animalul vrea să sperie vreun dușman, ori să atragă vre-o pradă, sau în fine numai ca să și lumineze calea.

Viața din fundul mărilor și oceanelor, desi considerată multă vreme ca neexistență, apare deci destul de bogată și ca forme și ca număr. Și afară de animalele carnivore, svelte și bune îndătore cele mai multe dintre ele trăesc pe socoteala nenumăratelor cadavre ce cad ca o ploaie continuă din stratele de apă de deasupra, acoperind neîncetat fundul. Animalele de funduri adânci înghet neconținut acest nomol de resturi organice în stomacurile lor largi, peste măsură.

Și printre aceste mănătoare de măr de cadavre cele ce nu trăesc afundate în acest nămol moale poarta niște organe lăpăte sau au direct corpul lor lațit ca să nu se scufunde în el.

Dintre acestea cele mai curioase forme se observă la unii pești ai căror ochi extrem de mari, sunt înfipși într'un cap mare și ascuțit, prevăzută cu o gură largă ca se poată îmbuca cât mai mult măr, pe când corpul lor subțire și turtit se ascute într'o coadă lungă și subțire ca un stărc de bici. La unii dintre ei falca de jos este lărgită ca o lingură iar corpul și stomacurile lor ca de gumă se pot întinde așa ca ei pot înghiți o pradă tot așa de mare, dacă nu chiar și mai mare decât ei.

În acesta regiuni abisale se văd mai toate felurile de animale cunoscute în părțile de la suprafață fie la larg fie la tărâm, doar că scheletul lor este mai subțire, colorațiunile corpului mai puțin vii și dacă colorile lor nu-s întunecate ca și fundul, sunt cel mult brune sau de un roș-brun, ce nu se distinge ușor de culoarea fundului.

(Va urma)

PROVERBE

- A zice și a face ca și a făgădui și a se ține vorbă, na-i tot una.
- Să nu stai între ciocan și nicovală.
- Încredere oarbă nu-i de cât în tine însuși.
- Soarele lucește pentru toți deopotrivă.
- Mai plăcut este răsăritul de cât apusul.
- Și nenorocirea e bună pentru ceva.
- Nu-i faptă fără răsplată.
- Fiecare lucru la timpul lui.
- Nevoia-i mare dascăl.
- Pă tu binele, zică alții ce-or vrea.
- Cine promite mult, puțin face.
- Cine nu luptă, viața n'o știe prețui.
- Nu-mi cine știe validă, știe cum se câștigă.
- După faptă și răsplată.
- Meseria-i brătară de aur.
- Nu-i meserie care să nu fert-cească.
- Cine-și iubește țara, își iubește căminul.
- Mulți chemași puținii aleși.
- Ce-i prea mult nu-i sănătos.

Comorile graiului românesc

GHEORGHE COȘBUC

Fiu de preot din comuna Hordou depe Someș, Gheorghe Coșbuc s'a născut în anul 1866 și a murit în luna Maiu a anului 1918 în București. Cunosător desăvârșit al sufletului românesc de amândouă părțile Carpaților, a scris cele mai frumoase versuri despre poporul dela sate, despre iubirea, suferința, nădejdea și vitejia lui. Între cărțile scrise de acest fiu ales al neamului sunt foarte frumoase următoarele: „Răsboiul pentru neatârănarea României” și „Povestea unei coroane de oșel” în cari sunt descrise atât de frumos nenumăratele vitejii ale ostașilor români, în războiul cu Turcii dela 1877-78.

Publicăm câteva poezii din cartea sa „Cântece de vitejie” ca să vadă și cetitorii noștri, în ce limbă pe înțelesul poporului a scris acest mare poet al neamului nostru.

CÂNTEC.

Ti-ai mănânat prin veacuri turmele pe plaiu,
Din stejarul Romei tu mădiță ruptă,
Și-ți cântai amarul din caval și nău.
Dar cumplit tu fost-ai când te-a dus în luptă
Ștefan și Mihaiu.

Când ți-or pune piedici dușmanii să cazii
Spada ta să fie și de-acum, Române,
Fulger care-aprinde, vânt ce rupe brazii,
Și te 'ncrede-apururi că vei fi și mâne
Tare cum ești azi!

Sus ridică fruntea, vrednice popor!
Căți vorbim o limbă și purtăm un nume,
Toți s'avem o țintă și un singur dor —

Sărbătorirea împlinirii a o sută de ani dela moartea împăratului Napoleon I.

Franța marea noastră soră și prietenă, a sărbătorit o săptămână înscăgă, numită „săptămâna vitează”, — amintirea împlinirii a o sută ani dela moartea marelui împărat Napoleon I.

Acest împărat care a cutreerat lumea cu armatele lui trecând din izbândă în izbândă până ce soarta l'a învins în bătălie dela Waterloo și Englezii l-au surghiunit într'o insulă pustie numită Sfânta Elena, — este cunoscut și de poporul nostru ce-l pomeneste ca pe un mare conducător de oști. El a dat Franței mare glorie și mari onoruri, el a făcut legiuri ce le-au luat apoi toate popoarele din Europa, atât erau de bune și dacă n'ar fi păcătuit contra libertății altor popoare, desigur că s'ar fi fost niciodată învins. Din nenorocire însă el a voit mai mult pământ de cât era lăsat de Dumnezeu neamului său și sub-

Mândru să se 'nalte peste toate 'n lume
Steagul tricolor!

SPADA ȘI CREDINȚA.

Ce furtuni n'au mai pormit
Pofta răilor și ura
Ca să pieri tu neam iubit!
Dar de toți ne-a mântuit
Spada noastră și Scriptura.

Sfântul steag ne-a fost altar
Și supt el săriam grămadă
Să ne batem la hotar.
Ghioagă de oric stejar,
Orice coasă dă o spadă.

Iar când brațul ne cădea
Uneori fără putere,
Nici atunci nu ne scădea
Inima, c'aveam în ea
Scris Hristos ca mângâiere.

Ce de ură s'a pormit
Căutând a ta pierzare!
Dar ai stat și-ai biruit,
Căci prin spadă-ți a grăit
Domnul cel ce'n veci e tare.

SUS INIMA.

Avem o mândră țară —
Prin timpuri de jale-amară
Strămoșii se luptară
S'o scape de stăpâni.
Azi singuri noi, Românii
Suntem în ea stăpâni,
Sus inima, Români!

O lege-avem străbună —
Prin veacuri de furtună
Ea n'a putut s'apună
Strivită de păgâni.
Ne-a fost Cel-Sfânt țarie
Și-n veci o să ne fie:
Sus inima, Români!

În țara românească
De-apururi să trăiască
Credința strămoșească
Și graiul din bătrâni.
Spre Domnul țării gândul
De-apururi noi avândul,
Sus inima Români!

G. COȘBUC.

*) Datele științifice sunt luate din rarea d-lui Dr. L. Jobin: „La vie des océans.” Bibliothèque de philosophie scientifique. Edif. C. Flammarion, Paris, 1912.

IGIENA ȘI MEDICINA POPULARĂ

Igiena copilăriei

Apoi trebuie să ne încredințăm și de stărea copilului dacă el e vesel grăsuț și potrivit cu vrăsta lui, dacă n'are pântecel umflat sau prea tare; lucruri care ne arată că laptele doicii este bun.

Dacă doica să îmbolnăvește, dacă este de o fire rea, dacă îi să împușnează laptele, imediat trebuie să întocmim cu alta, iar dacă nu găsim să-l hrănim cu biberonul, după cum vom vedea mai departe.

Alăptarea print' o femeie de animal prezintă numeroase greutăți, cari fac ca întrebuințarea ei să se facă numai în mod cu totul excepțional. Pentru aceasta nu voim stăruia asupra ei, mulțumindu-mă numai să spun că prin conformația lor fizică și prin blândețea lor obișnuită, caprele să dedau mai bine cu rolul doicii.

Alăptarea artificială sau cu biberonul nu trebuie admisă, decât atunci când mama nu poate alăpta sau nu găsim doică bună. Alăptarea cu biberonul este mai bună decât cu lingurița, cu păharul sau cu ceașca. Forma lui să împacă mai bine cu gura nou născutului, care chiar din clipa nașterii are trebuință de a suga ceva. Biberonul adecă sticla, țeava și sfârcul din cari să compune, trebuie să fie întotdeauna într'o stare de curățenie perfectă. Pentru aceasta trebuie ca îndată ce a supt copilul să-l desfacem și să-l spălăm și curățăm în toate părțile cu apă caldă, așa ca nicăiri să nu rămână nici cea mai mică urmă de lapte, căci acesta ar fi în stare să strice laptele pe care îl punem din nou în biberon și astfel să sdruncine sănătatea copilului.

Laptele fiind singura hrană a copilului crescut cu biberonul, în timp de cel puțin 6 până la 8 luni, trebuie să căutăm ca el să fie de bună calitate și pe cât să poată de la aceeași vacă, care la rândul ei trebuie să fie pe deplin sănătoasă. La început vom da laptele cu apă simplă de beut, în părți egale, iar mai târziu vom pune apă numai a 3-a parte, apoi a 4-a parte. Laptele să se deie fierț, tot așa și apă, că să fie bine sterilizate, fără microbi. În 24 ore vom de copilului până la 1500 grame de lapte.

Alăptarea mixtă. Când mama n'are lapte destul el este puțin hrăntor; când prin poziția ei socială este silită să lipsească de acasă mai multe ore din zi, sau când mijloacele nu-i permit să ia o doică ea este obligată ași hrăni copilul în parte la sân, în parte cu biberonul. Această alăptare, zisă *mixtă*, deși nu este așa de bună ca cea naturală, totuși este mai bună decât cea artificială. În tot cazul și în alăptarea mixtă tot laptele este singura hrană a copilului până la vrăsta de 6 luni. Numai dela această vrăstă înainte putem să-i dăm și altă mâncare, dar întotdeauna cu mare băgare de seamă. Vom începe dar dela 6 luni înainte a-i da dimineața și sara câte puțină fierțură subțire făcută tot din lapte, în care vom pune puțină făină, sau tapioca, sau gris, orez, trahana; mai târziu vom îngroșa fierțura și vom mări numărul mâncărilor până vom ajunge la supă de carne, supă de legume, simplă sau cu pâine. În răstimpul acestor mâncări îl vom da puțin lapte.

Nu vom înceta însă de a supraveghea cu multă băgare de seamă funcțiunile digestive (mistuirea) și stărea generală a copilului, și în caz de diareie (urdinare) stăruitoare sau de slăbire, ne vom grăbi să revenim iar numai la alăptarea naturală.

Pe măsura în care crește copilul îl vom pune mai ra la sân, hrănindu-l după cum am arătat mai sus, adăugându-i pe lângă acele fierțuri, dela 9 luni în sus, și câte un ou apoi mai târziu câte puțină carne tocată, în cele din urmă piureuri de legume, și compoturi de diferite fructe, după care vom înfărca copilul.

Când este bine să se facă înfărcarea? Nici odată înainte de 1 an. Între 6—8 luni, copilul începe să sufere de *esirea dinților* și în acel timp el poate prezenta diferite accidente din partea pântecelui, a peptului, a capului, și nu să liniștește decât prin laptele mamei. Să poate merge cu alăptarea și până la 15 sau chiar 18 luni. Pentru a înfărca copilul, el trebuie să fie pe deplin sănătos. Cel mai bun anotimp este *primăvara și toamna*. Înfărcarea prea târzie, la 2 ani, după cum să face de obicei la țară, nu este bună, căci alăptarea prea îndelungată aduce o stare de paloare (gâlbejeală) și de lăncăzire. Înfărcarea să va face gradat și progresiv, adică încetul cu încetul, răzind alăptarea pe măsura în care copilul să obișnuiește cu mâncarea și pentru ca copilul să nu doască țapa, la ultimele supturi, vom uda stărcurile cu puțină apă cu *chinină* acărei amărăciune va face ca copilul să aibă chiar desgust de sănuri.

În numărul viitor vom vorbi despre *esirea dinților*.

Dentițiunea sau esirea dinților prezintă o importanță deosebită, cu atât mai mare cu cât la cei mai mulți copii suferințele vieții încep cu dinții.

Prin cuvântul *dentițiune* să înțelege esirea naturală a dinților din gîngii. Sunt două dentițiuni: *prima*, în care ies cei dintâi 20, așa numiți *dinții de lapte* sau *temporari* (vremelnici) căci pe la vrăsta de 7 ani când și să înlocuiesc cu *dinții definitivi* sau *permanenți* (statornici), acăror esire să numește a *doiu dentițiune*. Am mai putea la rigoare pomeni și a *treia dentițiune*, care corespunde cu esirea celor din urmă măsele, numite *măselele de minte* cari ies foarte târziu, dela 18 până la 25 ani.

Iată modul în care să face *prima dentițiune*: Dinții tăietori mijlocii de jos, ies la 7 a lună și cad la 7 ani; dinții tăietori mijlocii de sus, ies la a 10-a lună și cad la 7½ ani; dinții tăietori laterali de jos, ies la a 16-a lună și cad la 8 ani; dinții tăietori laterali de sus, ies la a 20-a lună și cad tot la 8 ani; primele măsele laterale de jos, ies la a 24-a lună și cad la 10 ani; primele măsele laterale de sus, ies la 26-a lună și cad la 10½ ani; al doilea rând de măsele laterale de jos, ies la 28-a lună și cad la 11 ani; al doilea rând de măsele laterale de sus, ies la 30-a lună și cad la 11½ ani; dinții cănești de jos și de sus, ies la a 30—33-a lună și cad la 12 ani.

A *doia dentițiune* începe la 5—6 ani cu esirea *măselelor celor mari*, de sus și de jos, iar dela 7 ani însuși ea să face în ordinea în care cad primii dinți, după cum am arătat mai sus.

La cei mai mulți copii esirea dinților să face bine, ușor, fără suferință și aproape pe neștiute. Uneori prima dentițiune dă naștere la accidente mai mult sau mai puțin grave.

(Va urma)

AGRICULTURĂ

Ce fac plugarii în luna Iunie

La câmp: Se alege partea cea mai frumoasă pentru sămânță de grâu și orz și se recoltează deosebit. Se urmează cu seceratul rapiței dimineața, seara, noaptea, sau ziua pe vreme noroasă. Se seceră orzul, se cara și grăul, când bobul e în pargă. Orzul însă numai dimineața, pentru a se înlătura scuturatul. Se culege mazărea pe cât se poate iarăși numai dimineața. Se caută ca rapița să se lege pe răcoare și în snopi, nu prea mari, care se așază pâlcuri de 20, în picioare, pentru a se scurge apa din ploi și a feri astfel boabele de încins. Cerealele (grâu, seară, orz), se strâng în snopi cari se adună în clăi, clădite așa ca să le bată vântul și să nu fie pătrunse cu ușurință de ploii. Dacă ploile sunt dese, clăile se desfac. Mazărea se adună în porcoale mici, cari se fac în urmă mai mari, pe măsură ce plantele și boabele s'au uscat. Dacă nu se poate treera din care, se clădesc șiri. Căratul rapiței, mazărei și orzului e bine să se facă dimineața și seara, așternându-se mușamale pe fundul carelor. Șirile trebuie făcute, așa ca apa ploilor să se poată scurge cu ușurință și trebuie asigurate contra focului. Tot acum se începe treeratul rapiței și al orzului. Luma-gazinarea lor și mai ales a rapiței cere o deosebită grijă, pentru că se pot încinge, din care cauză trebuie date des la lopa. Imagazinatul recoltelor atinse de tăciune trebuie să se facă deosebit. E recomandabil a se vântura produsele înainte de a se imagazina. Se întorc miriștile îndată ce s'au strâns recoltele, sau li se dă foc și apoi se ară, pentru a se distringe astfel buruienile și gândacii. Se strânge lujerna și fânul și se clădește în stoguri cu toată grija. În caz de Cuscută, se sapă și se ard vetrele, sau se udă strâncii cu zeamă de Calaică. Se dă a doua prășilă la porumb, sfeclă, cartofi, etc. se rărește porumbul (cucuruzul) și sfecla, iar cartofii se stropesc cu zeamă bordelează. Se plivesc sămănăturile de primăvară (în, cânepă, ovăz, etc.).

În plantații: Se continuă — până la jumătatea lunii — cu altoirea în ochi cu mugur crescând. Se pun tutori la Dahlii, Nalbe, Tufănici, etc. și se vine în ajutorul plantelor urcătoare, legându-le de palisadă sau de zidul ce le susține. Se tund trandafirii urcători — după ce li s'a trecut floarea — spre a reînflori în August — Septembrie. Se fac sămănături în răsadniță de mișunele, degetar, campanulă, nalbă, gailardia vivace garoafe, grenadine, pentru primăvara viitoare. Se scot cepele de zambile și lalele, cari au înflorit pentru prima oară în ronduri, lăsându-se să se svante la umbră, pentru a se putea păstra până la toamnă, când iar se pun iar în pământ la loc ferit, de unde nu se mai scot. Se udă și se tunde iarba de pe peluze, și se curăță drumurile.

În grădina de pomi: Se sapă pomii la rădăcină și se udă cei de curând plantați. Se face tăiere în verde la meri, peri, caiși, cireși, etc. și li se suprimă lăstarii de prisos. Se pun în pungi de hârtie merele și perele de iarnă, de pe pomii crescuți în spalier și se suprimă fructele slabe, verzi și necrescute rău. Se leagă de tutor lăstarii dați din altoi, ciupindu-se puțin lăstarii laterali. Se supraveghează sămănăturile de pueți și se altoiesc în ochiu, cu mugur crescând, cireșii, vișinii etc.

(Din Calendarul Plugarilor.)

CRONICA SĂPTĂMĂNEI

Trei sărbători

10 Maiu în București

Pentru toți românii 10 Maiu era o mare sărbătoare, azi e o zi sfântă căci, nu numai Proclamația Regatului vechiu și încoronarea primului Rege al României o sărbătorim în această zi ci, după o nouă hotărâre cele mai multe din marile fapte naționale între cari locul de frunte îl are *Unirea tuturor Românilor*.

Astfel și în acest an în toate satele și orașele României Mari, până în cele mai îndepărtate colțuri, poporul a sărbătorit aceste sfinte amintiri, cu cucernicie și veselie. În București însă această sărbătoare a fost mai înălțătoare ca oriunde. Căci aici însuși Regele, care a înfăptuit unirea tuturor Românilor era de față cu Augusta Sa Familie la sărbătorire.

Străzile orașului erau frumoase și bogat împodobite cu drapele naționale înfrumusețate cu verdeț și flori. Piața din fața Palatului Regal, ca și acelea din fața Cercurii militare, a Teatrului Național și a sfintei Mitropolii erau împodobite cu stâlpi înverzi deasupra cărora fălăiau drapele. Casele de asemenea erau înfrumusețate cu covoare naționale și ghirlande de flori.

Lângă statuia lui Mihai-Viteazul se afla un chiosc mare, numit *tribună*, captușit cu postav roș și flori: aici a luat loc Familia Regală în timp ce M. S. Regele primea defilarea trupelor având la stângă pe A. S. R. Principele Carol și la dreapta pe generalul Badoglio, trimisul Italiei.

Lumea se strânsese cu zecile de mii. Străzile erau înfăteșate încă dela 8 dimineața de a avea unde arunca un ac. Armata era înșirată între Mitropolie și Palatul Regal de amândouă părțile ale Căii Victoriei. Prăveliștea era măreață.

Când trăsura regală, trasă de patru cai negri, apărură ducând la Mitropolie pe M. M. L. L. Regele și Regina mulțimea izbucni la urale ce nu mai conțineau asemenea și când apărură a doua trăsuri cu AA. LL. Principele Carol, Elena, Mărioara și Ileana.

Seara tot Bucureștiul a fost luminat de lampioane tricolore împietite între ghirlandele înverzite.

Cu acest prilej, putem spune încă odată că s'a văzut cât de mult iubeste poporul românesc pe Rege și ce frumusețe să și amintescă marile fapte ale trecutului

Sărbătorirea unui veac dela nașterea lui Ion Brătianu la Florica.

Un veac s'a scurs decând marele român Ion Brătianu s'a născut și peste 30 de ani decând a murit.

Țara a ținut să serbeze memoria acestui mare om care a fost sufletul revoluției naționale din Muntenia la 1848 și apoi a condus mișcarea națională dând drept roade unirea țării în 1859 dinastie statornică în 1866 războiul neatămării în 1877, Regatul în 1881 și în sfârșit luptând pentru o mai bună dreptate în legile țării, apărând pe cei mici, dând pământ țărănilor.

A fost cu adevărat un om mare și partidele politice unindu-se cu tot poporul spre a-i sărbători amintirea au dat oovadă de mult patriotism.

La Florica, o vie în județul Muscel, lângă Pitești, pe-un vârf de deal, umbrit doar de câțiva pomi, se afla mormântul marelui Brătianu. De acolo a fost luat în ziua de 22 Maiu și dus în lăca-

șul de veci, într'o bisericuță clădită cu ajutorul Regelui Carol și a poporului român, în aceeași zi puțin mai la vale.

La strămutarea osemintelor a ținut să ia parte toți fruntașii Românilor, fie ei oameni politici, militari, clerici sau învățați. S'a adunat cu toții la Florica, unde M. S. Regele a trimis pe A. S. R. Principele Carol spre a-l reprezenta, și acolo, după ce sicriul fost dus în capela pe mâinile veteranelor din războiul dela 1877 înalt prea Sfântul Mitropolit Pr. de Inalt Prea Sfântul Mitropolit Bălan al Ardealului.

Popor de asemenea venise mulț și din toate părțile României Marțiar o delegațiune din Ardeal adus pământ tocmai dela Turda de pe mormântul marelui Mihai-Viteazul, pământ care s'a pus alături de sicriul lui Ion Brătianu. Au vorbit cu acest prilej înalt Prea Sfântul Mitropolit Pr. ministrul Petrovici din partea guvernului D-I Cicio Pop din partea Ardealului D-I Inuleș din partea Basarabiei, D-I Ferikide din partea foștilor tovarăși de luptă, D-I Nistor din partea Bucovinei. Toți au arătat marile merite ale lui Ion Brătianu și recunoștința ce trebuie să i-o păstreze țara.

Apoi sicriul învâlit în tricolor românesc a fost scosorât în mormântul de veci, așezându-l alături un document semnat tot de cei de față.

La Florica, s'a văzut că poporul românesc după cum s'a vădit faptele oamenilor mari, astfel nu uită recunoștința celor datorate și le păstrează o cucernică amintire.

Italia ne-a trimis un sol

Iată acum și a treia serbare care a înveselit inimile românești. Italia, sora noastră mai mare trimis de sol pe unul din cei mai valoroși filii ai ei, generalul Badoglio, pentru ca să răspunde suferințelor celor două orașe martire București și Iași prin decorarea lor.

Ceremonie decorării Bucureștilor cu crucea de război italiană a avut loc în Parcul Carol, care se găsește la marginea capitalei adăpostind muzeul militar al războiului și alte clădiri mărețe.

Aici s'au strâns toate autoritățile și mult popor împreună cu Primarul și chiar M. S. Regele și Augusta Familie Regală a ținut să fie față. Generalul Badoglio acela care a înfrânt pe frontul italian armatele austriace, a arătat în câteva cuvinte dragostea ce o poartă Italia României lăudând jertfele Bucureștilor, și atârnat crucea de război pe perină cu armele cetății. A răsunat spunsul primarului mulțumind și strigând „trăiască sora noastră mare, Italia.” A urmat apoi defilarea armatei care s'a prezentat deosebit de bine Generalul Badoglio admirând-o mult.

Prin această serbare s'au strâns și mai mult legăturile între noi și Italia, dovedindu-se că țările de neam latin, colaboratoare din Rome mari, nu se uită una pe alta din ochii îndepărtate fiind se iubesc și se respectă.

La București solul Italiei a fost decorat pe M. S. Regina cu *Viteazitate Militară*, cea mai mare decorație de război italiană, pe lângă ajutorul ce l-a dat războiului până în linia frontului de luptă. Apoi a plecat la Iași pentru a decora și acest oraș.

București

Serbări naționale

Sâmbătă în 22 Maiu Clujul românesc a avut una din cele mai frumoase sărbători: toți studenții și școlarii din Cluj au avut o minunată sărbătoare câmpenească. De mult se gândiau conducătorii școlilor românești dela minister, să lase o zi de sărbătoare ca să se adune la petrecere toți școlarii români al Clujului, ca să se vadă cu ce s'a sporit numărul lor față de prezentul în cari în Cluj nu era decât o singură școală primară. Cândul acesta și l-au înfăptuit sâmbătă trecută. Și petrecerea aceasta a școlarilor s'a prefăcut într-o mare sărbătoare națională. Căci sâmbătă, când au început să iasă studenții dela școli, cu steaguri tricolore în frunte, cu muzica militară a regimentului 16 infanterie, îmbrăcați în haine românești mulți dintre ei, părea că trăim în vis numai, atâtă mulțime de școlari și școlărei era. Parecă au răsărit din pământ așa dintr'odată. Școlărei de 6-8 ani cu cingătoare tricolore, cu mândre opincițe românești, cu zurgalăi de călușeri, cari cincheneau a bucurie și ei... Iar când s'au pus în rând, școlii după școli, înșiruirea lor părea că nu mai are sfârșit. Trei uliți mari ale Clujului erau năpădite de sirul lung ce nu vrea să se mai sfârșească. Știți dvoastră căți studenți și școlari români are Clujul azi? Are 3200. Și știți căți aveau în întreg Ardealul pe vremea stăpânirii ungurești? Aveamnumai 1800. Acum puțefi socotiți și dvoastră că n'aveți în Ardeal numărul tuturor studenților și școlărei se ridică la cel puțin de zece ori față de ceți erau în trecut.

Și-așa mergea școala după școala, în frunte cu muzica militară. Când am ajuns la pădurea Hoia acolo ne aștepta în finută de paradă o companie din regimentul 16 infanterie, flăcăii Moldovei, pe cari dușmanul nu și-a pus brațul să s'abătă și feciori de-ai Basarabiei desrobite. Întâlnirea noastră acolo ne-a scos chiote de bucurie din piept și striga lumea toată, cu cântărele ridicate în vânt: trăiască armata, trăiască Basarabia, Ardealul și apoi ca într'o vijelie a izbucnit chiotul din toate piepturile: *Trăiască România Mare*. Soldații și ridicarea chipielei în vârful haionetei și mergeau ca la mintă în urma carului pecare era scris; *țărânu este tulpa țării*. Aveți cu toții frați plugari nădejde în inima și mințea luminată a copiilor voștri, studenților, căci cu ei vom birui în cultură pe toți potrivnicii neamului nostru. Ei sunt ai noștri, ai neamului, al țării și al viitorului nostru de aur!

La ora 10 s'au început serbările la toate școlile românești din Cluj, la 10^{1/2} s'au ținut slujba sfântă în toate bisericile, cu cea mai mare pompă în amândouă bisericile românești.

La ora 11^{1/2} de general, în mare finută de sărbătoare, cu toți ofițerii mari, a apărut în piața Unirii pe care a încunajurat o în trupul maiestos al calului. La cele patru colțuri ale pieții D-sa cu sabia ridicată în aer rosti soldaților: *Trăiască Regele*, la cari cuvinte toată armata și tot publicul a izbucnit în urale vijelioase. La ora 11 și jumătate s'a în-

școlărilor în 10 culturi militare. D-l colonel Roman comandantul regimentului și-a dat toată osteneala în jurul studenților și oaspeților sosiți, ca un adevărat suflet mare pentru care studenții și profesorii îi vor fi recunoscători totdeauna atât d-sale, cât și ofițerilor bravi din regimentul d-sale: reg. 16 Suceava. Serbarea s'a sfârșit numai la orele 8 seara.

Decorarea Bucureștilor.

Duminecă în 22 Maiu s'a făcut decorarea Maiestății Sale Regele Ferdinand cu cea mai mare decorație militară pe care o are Italia și în aceeași zi și decorarea orașului București cu „Crucea de războiu italiană”. La București a sosit pentru aceasta mareșalul italian Badoglio, cu mulți ofițeri italieni. La gară au fost întâmpinați ale guvernului nostru, de toți generalii din București și de ministrul Italiei la București. Decorarea Maiestății Sale s'a întâmplat în palatul regal, iar decorarea Bucureștilor s'a făcut în parcul Carol în mijlocul unei însuflețiri de nedescris. Generalul Badoglio a amintit de jertfele fără număr ce a făcut România pentru biruință și în numele Italiei predă Bucureștilor decorația. După serbare mareșalul italian a fost ospătat de M. S. a. Regele Din București mareșalul a plecat să decoreze și orașele Galați și Iași.

10 Maiu.

Ziua de 10 Maiu, sărbătoarea întreită a neamului românesc (10 Maiu 1866 urcorca pe tron a lui Carol I. principele României, 10 Maiu 1877 proclamarea neatârării României și 10 Maiu 1881 încoronarea de rege a lui Carol I.) a fost prăznuită cu toată pompa în capitala țării: la București. După sfânta slujbă săvârșită de mitropolitul primit Maiestatea S'a a primit defilarea trupelor în fața statuei lui Mihailu Viteazul. Maiestatea să mergând spre locul de defilare avea la dreapta se pe principele moștenitor Carol iar în urma lor veneau în trăsura M. S. a. Regina Maria și Alteța Sa Principesa Elena, moștenitoarea tronului român.

Toate regimentele cari au defilat au avut o finută care a minunat pe toți cei de față. Toată lumea s'a convins, că nu poate fi o armată mai falnică și mai disciplinată ca oștirea noastră.

Zece Maiu s'a prăznuit cu toată parada și la Cluj. În zorii zilei 21 lovituri de tun vesteau cetățenilor țării că se încep serbările pentru ziua de 10 Maiu. Toate casele și toate bisericile din Cluj — românești și ungurești — erau împodobite cu tricolor românesc. Orașul întreg s'a îmbrăcat în haine de prăznire. Pe străzi se adunase o mare mulțime de oameni. De-odată încep să iasă din căsărni, companiile și regimentele, de infanterie, de artilerie, călărași și jandarmi și cu toții se așează în piața cea mare a Clujului — piața Unirii — pentru a fi trecute în revistă de D-l comandant al corpului VI, d-l General N. Petala.

La ora 10 s'au început serbările la toate școlile românești din Cluj, la 10^{1/2} s'au ținut slujba sfântă în toate bisericile, cu cea mai mare pompă în amândouă bisericile românești.

La ora 11 și jumătate s'a în-

ceput defilarea trupelor. În frunte muzica militară, apoi cercetașii (studenții) liceului Gh. Barițiu, mândri și în finută de ostași. Apoi generații și ofițerii Clujului și în rând companii după companii, în finută de sărbătoare. Tunurile huriau umplând văzduhul de atâtă putere, puterea neamului românesc și de-odată de-asupra capetelor noastre se rotesc 4 aeroplane, cari au umplut lumea cu zborurile lor atât de îndrăznețe. Ele se învârtteau în aer de-și îngheța sângele în vine și dintr'odată se dau peste cap în aer... Nici odată iscusința românească nu s'a arătat mai vrednică de mirare decât chiar în aceasta binecuvântată zi de praznic, cum n'a mai avut neamul românesc.

Serbările au ținut toată ziua. Iar seara la ora 9 câteva companii de soldați au cutreerat orașul cu făclii în mâni și s'au oprit apoi în piața Unirii, unde muzica a cântat până la ora 12 a nopți. La picioarele statuei lui Matiaș Corvinul, cânta muzica plășeșilor dela Suceava lui Ștefan cel Mare. Nepoții acelor vitezi cari au înfrânt sub conducerea lui Ștefan cel Mare, oștirea lui Matiaș — român și ei dar fără dragostea neamului românesc — nepoții acelor vitezi plășeși, cântau în fanfare și lumea se-nvârtea în legănătul mulcom al jocului, veselă, cu inima luminată de bucuria marelui praznic.

Și părea că însuș Matiaș se pleca a închinare de pe calul lui de fier, în fața vitejilor, cari cei dintâi intrară în Cluj — acum trei ani de zile. H.

PROVERBE

- Bunul gospodar cumpără iarna car și vara sanie.
- Râsul te râde și batjocura te batjocorește.
- Ospătăria s'a închis din lipsă de... motive.
- Hainele împrumutate nu țin cald.
- Hambarul gol n'are șoareci.
- Nici lelea cu bărnează nici badca cu alțițe.
- Lumânarea se aprinde pentru cei cari văd, nu pentru cei orbi.
- Bun sunt mânicile late dar nu ajunge până.
- Nu închide grajdul după ce fură calul.
- Briciul prea ascuțit se știrbește.
- Oșetul prea tare își strică vasul.
- Cămașa copilului arată ce mamă are.
- Ca să ardă șoarecii nu da foc morii.
- Pe cap bun stă bine și-o căciulă ruptă.
- Copiii după părinți ca poamele după pom.
- Ce se câștiga ușor, ușor se pierde.
- Calul de dar nu se cată pe dinți.
- Nu se dă încrederea toată dușmanului pocăit.
- E mai greu de a da ordine bune, decât de a le executa.
- Tot neamul își are soarta lui.

INFORMATIUNI

Decorarea M. Saie Regina Maria. M. Sa Regina noastră a fost decorată de regele Italiei cu cea mai mare decorație, ce se dă până acum numai celor mai vestiți generali. Este primul caz, când o Regină primește o decorație atât de mare. M. Sa este preamărită de-o lume întreagă, că una din cele mai mari regine, ce-a avut vre-o un popor...

O carte despre Avram Iancu. D-l Alexandru Ciura, povestitorul maiestru al cărui scris l-au gustat de atâtea ori cetitorii „Culturii Poporului” a tipărit o prea frumoasă cartică de 75 pagini. Cartea este împodobită cu portretul lui Avram Iancu, cum stă cu-o mână rezimat de tun cu cealaltă strângând sabia. În carte ni se povestește viața lui Avram Iancu din copilărie până la moarte. Recomandăm cetitorilor noștri cartea cu toată căldura, cu atât mai mult cu cât ea se vinde în folosul monumentului cu care Români desrobii vor împodobi piața Clujului. Prețul cărți este 5 lei. În numărul viitor vom publica și în gazetă ceva din aceasta carte prețioasă.

Regele și Regina la Alba Iulia. M. M. Lor Regele și Regina însoțiți de d-l general Averescu au vizitat orașul Alba Iulia, ca să vadă lucrările ce se fac în vederea încoronării.

Un episcop model. Cetim în ziarul „Patria”, că un episcop ungar din Cluj, Ferencz Joska când se transporta trupul mort al sburătorului V. Boșcu, a roșit cuvintele: „bine, bine, nenorocire, nenorocire dar pe mine cine mă despăgubește că mi s'a stricat grădina! Știți ce-i s'a stricat din grădina? Un prun, lată până unde duce pe un episcop ungar, ura față de neamul nostru. Cu cât mai bunți la suflet sunt preoții români, cari nici când și ar fi în stare să rostească, astfel de cuvinte, la nenorociri atât de mari.

Germania plătește. Guvernul german a trimis la Paris 20 de bonuri de tezaur (hărți de garanție) având fiecare valoare de 10 milioane dolari în aur. Bonurile vor fi plătite de băncile germane din New-York, Paris și Londra.

Băi (mine) de cărbuni. În județul Salaj lângă comuna Sarmașag sau aflat băi de cărbuni bogate, din cari se vor putea scoate cărbuni cât de grabnic. Câte necesare bogății are Țara noastră.

Botez de vapoare. Vapoarele (10 la număr) câte le-a primit România prin tratatul de pace, vor fi botezate în ziua de 15 Iunie. Numele de botez vor fi: Ardealul Banatul, Maramureșul, Crișana, Bucovina, Năluca, Viforul și altele.

Recolta (roada) în poame. Din toate părțile țării ne vin vești îmbucurătoare despre recolta de poame. În anul acesta nu au fost atâtăia cărbuși de-aceea și recolta va fi mult mai bogată, ca anul trecut.

Prelungirea ședințelor Parlamentului. Pentru a se putea vota legile mai însemnate — între cari reforma agrară pentru Ardeal — Parlamentul se va închide numai la 30 Iunie — cu treizeci de zile mai târziu de cum se plănuise.

Târgul le mostre din Lyon. În orașul cu acest nume din Franța toate țările și-au trimis din bogățiile lor ca să le vadă lumea România a trimis și ea și pavilionul românesc a fost vizitat de Millerand, președintele republicii franceze. Toți cei ce-au vizitat acest pavilion au fost uimiți de bogățiile, nesfârșite și-atât de ferite ale României.

O femeie, care vre să moară de foame. Minunea asta încă numai în America se poate întâmpla. Acolo în orașul Danville — ne spune gazeta Patria — este o femeie, care fiindcă n'o ascultă bărbatul, s'a hotărât să nu mai mănânce nimic, până nu i se va îndrepta bărbatul, așa cum vrea ei. Bărbatul încă nu se lasă însă înfricat. I-a adus un doctor și i-a spus, că de-o vrea să mănânce, de nu, nu, că el nu are greșeli mari nu-i nici bețiv, nici cărfaș. Și-apoi chiar toate poftele doamnei nu le poate face, căci nu și-a perdut mințea Halal de voi oameni cu gârgăuni, cari nu vă încăpeți în piele.

20 de mil de chilometri în aeroplan. Un sburător italian a făcut și bravura asta. El a plecat din Japonia și după popasuri mai mici în orașele mari ale lumii, a plecat la Roma.

Consfătuirea fruntașilor partidului național. Fruntașii partidului național au ținut săptămână trecută o consfătuire, în care au hotărât să ceară dela M. Sa Regele, un guvern nou, în care să intre toți fruntașii neamului nostru.

Moștenitorul Japoniei la București. Moștenitorul tronului Japoniei va cerceta la București pe Alteța Sa Principele nostru moștenitor, care îi facuse în vară trecută o vizită, fiind primit cu în-suflețire mare de tot poporul japonezilor. La București se fac mari pregătiri pentru a arăta aceeași dragoste moștenitorului de tron al Japoniei.

Târg de mostre la Cluj. La Cluj se va face o expoziție a comercianților și industriașilor (meșterii) ca să se vadă ce pot lucra Români noștri din aceste două bresle atât de însemnate. Comercianții români sunt invitați din toate părțile României Mari, să lea parte la acest târg.

Ziua de 10 Maiu. Marea sărbătoare națională a fost prăznuită cu mare pompă și în orașele Aiud, Satu-Mare, Făgăraș, Sibiu și Oradea-Mare. Prietenii gazetei noastre ne scriu verstea îmbucurătoare că în toate locurile au luat parte o mare mulțime de țărani, a căror însuflețire era foarte mare.

Exportul de vite. Toți prefeții din Ardeal au primit telegramă dela București, că se lasă liber exportul (scoaterea din țară spre vânzare) vitelor. Prin aceasta hotărâre a guvernului prețul vitelor se va ridica de nou în timpul cel mai scurt. Sfătuim pe cetitori noștri să fie de cei cu mare băgere de seamă la vînderea vitelor ce au.

Valoarea leului român. Leul nostru a scăzut de nou. La Paris săptămână trecută s'a cumpărat de nou numai cu 19 centime (bani) leul.

Pentru Orfanii Clujului. Orașului Cluj a donat, cu ocazia căsătoriei Prințului Carol, suma de un milion, pentru îngrijirea orfanilor de războiu din Cluj.

Comuniștii din Bulgaria. În capitala Bulgariei, Sofia, un comunist a aruncat a bombă între locuitorii pacinici ai orașului cari se adunaseră la sărbătoare națională. Au fost omorâți mai mulți oameni, între femei copii...

Sărbii ne dau orașele Vârșet și Biserica Albă. O telegramă din București ne aduce veste îmbucurătoare, că Sărbii au hotărât să ne dea nouă orașele amintite mai sus, a căror jur este românesc și în același vreme și foarte bogat.

DE VORBĂ CU CITITORII NOSTRI

A 2-a scrisoare locuitorilor din Feleac

Prin scrisoarea mea din numărul 5 al Gazetei v'am arătat pentru ce viața este grea, atât la noi cât și în toate celelalte țări, chiar și în acele care nu au luat parte la război. V'am arătat încă ce ar fi de făcut pentru ușurarea și ieftinirea traiului, și v'am făgăduit la sfârșitul acelei scrisori, că voi răspunde astăzi aceluia care mi-au spus, că birurile ar fi prea grele pentru plugari, că- rora li se va cere de acum înainte să plătească statului dare pentru fiecare cap de căine și pentru fiecare roată de car, și că nu mai pentru meseriași viața ar fi ceva mai ieftină.

Țiu mai întâi să vă repet cele ce v'am spus și atunci din gură, că în adevăr birurile sunt grele, pentru că și datoriile statului nostru au crescut mult, mai ales pe timpul războiului de desrobire a neamului, când averea țării și acelor mai mulți dintre noi a scăzut, vistieria statului s'a golit, iar cheltuielile s'au înmulțit dar nu numai datoriile făcute de țara veche românească le avem noi astăzi de plătit, ci și datoriile care, odată cu alipirea Ardealului, Bucovinei și Basarabiei la România, ni-au fost trecute în spinare din datoriile foștelor împărății prăbușite.

Toate aceste datorii, țara

noastră trebuie să le plătească, dacă vrem să trăim cu cinste în mijlocul celorlalte state civilizate. Și în privința aceasta, eu socot că nici un cetățean credincios al țării noastre nu judecă altfel.

Dar la aceste datorii mari pe care le avem de plătit aceluia care ne-au împrumutat cu bani sau ni-au dat fără plată felurite materiale. Statul nostru are de făcut în aceste momente cheltuieli din ce în ce mai mari: școlile și bisericile, spitalele, soselele și Căile Ferate, administrația publică, poliția, jandarmeria și justiția trebuiesc puse în bună rânduială, dacă vrem să propășim și să ne ținem cu cinste locul între popoarele civilizate; dar toate aceste așezăminte cer bani și iar bani.

Apoi, deasupra tuturor acestora vine și armata care dă tuturor celor cari vor să muncască, liniștea și siguranța, dar care înghite și ea mulți bani.

Toți acești bani se adună din dările voastre, dări pe care trebuie să le plătiți cu dragă inimă, întocmai cum vă impliniți celelalte datorii cetățenești, dacă vreți să aveți țară liberă și neatârnată.

Cât privește despre darea ce vi s'a povestit că se va pune pe fiecare cap de căine și roată de car, aceasta v'am

spus-o de atunci, că nu auzisem nici odată vorbindu-se despre asemenea dări; *venit la Cluj, am controlat la autoritățile în drept, și mi s'a răspuns că nu era nimic adevărat.* Este drept că dările cele noi vor fi sporite față de cele din trecut, căci altfel țara nu ar putea face față nevoilor sale; dar acest spor va apăsa mai mult pe cei bogați ceea ce în semnă că legiuirea cea nouă este întocmită pe temelie mult mai democratică, ca legea astăzi în ființă, când săracul plătește la fel cu bogatul.

Afacerea cu câinii și cu roțile de care pe care s'ar plăti dare, de sigur că v'a băgat-o în cap vre-un dușman de-al țării noastre, care vrea cu minciuni să tulbure sufletul poporului. Nu dați ascultare la asemeni snoave cu care unii vor să strice buna înțelegere dintre noi. Ascultați de vorbele înțelepte ale unuia ca Dumitru Ioa, sau când nici el, nici cărturarii satului nostru nu ar ști la vre-o împrejurare să vă lumineze mintea, veniți de stați de vorbă cu Domnii de la Cultura Poporului din Cluj, cari sunt gata să vă sfătuiască de bine și să vă lumineze.

General: **N. Petala.**

Gregoriu Nicoară. Feleac. — Plângerea ta fiind dreaptă, și s'a făcut dreptate.

P. Curt. — Comuna Nernigi Jud. Bihor. Directorul nostru în dragostea sa nemărginită pentru popor, și în special pentru cei ce râvnesc cultură, și nu o pot avea, iubesc munca și nu au unde munci în acordă tot sprijinul său.

Ținând seama de greutatea duminică și de dragostea ce arași pentru învățatură. D-sa a bine voit să plătească personal abonamentul la gazeta spre a fi se trimite gratuit având convingerea că vei cerceta cu multă bagare de seamă foaia noastră și vei desluși învățăturile bune și consătenilor Diale.

C. V. Ursuleac Béli Basarabia. — Onorarii fixe nu putem plăti. Acordăm totuși remize pentru abonamentele ce ne veți putea procura.

Pentru corespondențe cu privire la Basarabia, ne veți trimite două de probă și direcțiunea va fixa onorarii după importanța și reacțiunea lor, cu articolul.

Stelian Constantinescu — Vom cerceta cele ce ne arași în scrisoare și vom cauta să te ajutăm cu statul nostru când ne vom convinge că nu ascunzi nimic din adevăr.

Ion Saffol. — Nu trebuie să fii desperat. Pedeapsa ce ai îndurat te-a curățit de păcate și ești acum om în rândul oamenilor. Veți fi așezat și cuminte, așa te legi. Noi te vom ajuta să câștigi pâinea cea de toate zilele prin muncă cinstită.

Secretariatul de redacție.

MUNCĂ, CERERI ȘI OFERTE

Enoriasii St. Bisericii din comuna Salema de jos, județul Turda-Arieș, în dragostea lor de îngrijii de locașul sfânt de rugăciune, dau patru vagoane lemne bune calitate întâia ce le au în stația de cale ferată, în schimbul eternitei necesare la acoperișul bisericii. Cei ce s'ar gândi la acest schimb să scrie parintelui paroh din comună.

Locuitorii Zai Octavian și Zai Victor din comuna Băișoara, județul Turda-Arieș, caută de lucru

la plugărie, la mine sau la păduri, mergând în ori ce parte a țării. Li-se vor scrie loc în privința condițiilor de plată.

Locuitorul Hide Darie din comuna Iara de jos, județul Turda-Arieș, Cătunul Masca, caută lucru la mine, păduri sau la câmp.

Regimentul Suceava No. 16

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștințe generală ca în ziua de 15 Iunie 1921 se va ține licitație publică pentru închirierea de termen de un an a localului cantinei în curtea acestui Regiment Strada Dorobanților No. 15 (Cazarma Regele Ferdinand) compus din două camere.

Licitajia se va ține în conformitate cu Art. 72-83 din legea contabilității publice în cancelaria Regimentului lui prin ofertă închise și sigilate însoțite de garanția de 102 din valoarea ofertată.

Supra oferte nu se primesc. Doritorii de a închiria acest local se vor prezenta în sus numărit la cancelaria Regimentului, în 9 dim.

Detalii asupra închirierii și a tuturor sarcinilor se poate vedea ori ce zi de lucru între orele 8-12 și 15-18 la cancelaria acestui Corp.

Comandantul Regt. 16 Infanterie.

Colonel: *Roman*

PUBLICAȚIUNE.

Regimentul 16 Vânători are o muzică în foarte bune condiții și dorind a o angaja la diferite stațiuni balneare sau climatice Domnii antreprenori doritori a angaja sunt rugați a se adresa acestui Regiment cu garnizoana Zălau.

Comandantul Regt. 16 Vânători.

Colonel: *ss Efstatiade*

BANCA CENTRALĂ

Pentru industrie și Comert s. p. a. Cluj, Strada Regina Maria No. 6-8 (casele proprii).

 Capital social Lei 50,000.000 deplin vărsat.

Secția de Bancă.

Secția de Mărfuri.

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hașeg, Satu-Mare. Reprezentanți stabili în București, Kosice, Praga și Viena.

BANCA NAȚIUNEI

SOCIETATE ANONIMĂ

CAPITAL ȘI REZERVE LEI 175.000.000

BUCUREȘTI

CALEA VICTORIEI 98 (Piata Palatului Regal)

BANCI AFILIAȚE: LONDRA, PARIS, MILANO, VIENA, BRUENN (Ceho-Slovacia) etc. cum și în principalele orașe din țară